

78:28

Poština plačana v gotovini

1

NARODNI

GOSPODAR

VSEBINA:

Članki.

Kratek življenjepisa dr. Antona Korošca. — Ob smrti zadružnega voditelja. — Zadružna zveza ob smrti svojega predsednika. — Zadružnik dr. Korošec na Hvaru. — Zadružni testament dr. Antona Korošca. — Dr. Vlado Valenčič: Dr. Korošec v mednarodnem zadružnem tečaju. — Dr. A. Uršič: Dr. A. Korošec in delo mladine v zadružništvu. — † Anton Kralj.

Zvezine objave.

Dolžnosti zadrug v zvezi s skupščino. — Dnevni red na skupščini. — V vabilih na skupščine, ki jih pošiljate Zvezi, označite ali naj se vabilo objavi v »Narodnem gospodarju«. — Sklepčnost skupščine. — Oskrbite si pravilne stampiljke! — Rentni davek in prispevek v narodno-obrambni sklad. — Novi krediti pri posojilnicah. — Kreditiranje pri blagovnih zadrukah. — Zadružni tečaji. — Tiskovine za zadruge iz mariborskega okoliša. — Opozorjamo na predavanje »Živinoreja in mlekarstvo v Svcici!

PRILOGA NARODNEMU GOSPODARJU ŠTEV. 1., 1941

Za vsa objavljena vabila, pri katerih ni izrecno drugače določeno, velja določba: Ako bi ta skupščina ob navedenem času ne bila sklepčna, se vrši pol ure kasneje na istem mesu in pri istem dnevnem redu druga skupščina, ki veljavno sklepa ne glede na število navzočih članov. Tudi velja pri vseh vabilih, pri katerih ni izrecno drugače določeno, sledeči dnevni red: 1. Čitanje zapisnika zadnje skupščine. 2. Poročilo upravnega odbora. 3. Poročilo nadzornega odbora. 4. Odobritev sklepnega računa. 5. Sklepanje o uporabi poslovnega prebitka, oziroma o pokritju poslovne izgube. 6. Predlogi in pritožbe zadružnikov. 7. Sklepanje o razrešnici upravnemu in nadzornemu odboru. 8. Volitev upravnega odbora in namestnikov. 9. Volitev nadzornega odbora in namestnikov. 10. Določitev skupne vsote: a) do katere se sme zadruza zadolžiti; b) hranilnih vlog, ki jih sme zadruza sprejeti; c) najvišjega zneska posojila ali kredita, ki ga sme zadruza dati posameznemu zadružniku. 11. Slučajnosti.

Redna skupščina Nabavne in prodajne zadruge z o. j. v Blagovici, bo 9. februarja 1941 ob 16. v poslovnem prostoru v Slatenku.

Redna letna skupščina Hranilnice in posojilnice na Bohinjski Beli, z. z. n. j., bo 9. februarja 1941 ob 3 popoldne v poslovnih prostorih v župnišču.

II. redna skupščina Kmečke pomoči v Celju, z. z. o. j., bo 31. januarja 1941 ob 17. uri v zadružnih prostorih v Celju, Krekova cesta 11.

Redna skupščina Živinorejske selekcijske zadruge z o. j. v Cerkljah, bo 26. januarja 1941 ob 3 popoldne v mali dvorani Ljudskega doma.

Redna skupščina Nabavne in prodajne zadruge z o. j. v Cerknici, bo 9. februarja 1941 ob 1 popoldne v šoli kaplanije v Cerknici.

Redna skupščine Zadružne Čebelice v Ljubljani, r. kreditne z. z. o. j., bo v nedeljo 9. febru-

arja 1941 ob pol 10 dopoldne v knjižnični dvorani Jugoslovanske tiskarne, III. nadstr.

Redni občni zbor Kmetске zadruge okoliša občine Ovsice, r. z. z. o. z., bo 26. januarja 1941 ob 10 dopoldne na Dobravi v šoli.

Redna skupščina Stavbne zadruge »Naš dom« z. z. o. j. v Radomljah bo v nedeljo, dne 26. januarja 1941 ob 4 popoldne v dvorani »Našega doma«.

Redna letna skupščina Nabavne in prodajne zadruge z o. j. na Rakeku, bo v nedeljo 2. februarja 1941 ob 14 popoldne v hiši Josipine Modic na Rakeku št. 129.

Redna skupščina Živinorejske selekcijske zadruge z o. j. v Ribnici na Dolenjskem, bo v nedeljo 26. januarja 1941 ob 8 zjutraj v poslojpu deške ljudske šole.

Redna letna skupščina Kmetijske strojne zadruge z o. j. v Savijah, bo 2. februarja 1941 ob 10 dopoldne v Zadružnem domu v Savljah.

Redna letna skupščina Živinorejske selekcijske zadruge z o. j. v Starem trgu pri Rakeku, bo 9. februarja 1941 ob 8 zjutraj v občinski posvetovalnici.

Redna skupščina Ljudske nabavne in prodajne zadruge z o. j. v Zagorju ob Savi, bo v nedeljo 26. januarja 1941 ob pol 3 popoldne v Zadružnem domu.

Redna skupščina Nabavne-proizvajalne zadruge brivskih in frizerskih mojstrov v Ljubljani, z. z. o. j., bo dne 5. februarja 1941 ob pol 9 zvečer v prostorih gostilne Sokol, I. nadstropje.

— Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika ustanovne skupščine. 2. Poročilo upravnega odbora. 3. Poročilo nadzornega odbora. 4. Odobritev sklepnega računa za l. 1940. 5. Sklepanje o uporabi poslovnega prebitka. 6. Razrešnica za člane upravnega in nadzornega odbora. 7. Volitev upravnega odbora. 8. Menjava nadzornega odbora. 9. Predlogi in pritožbe zadružnikov. 10. Sklepanje o zadolžitvi zadruge. 11. Sprememba

NARODNI GOSPODAR

GLASILO ZADRUŽNE ZVEZE V LJUBLJANI

Letnik 42 Številka 1 Strani 1 — 28 Ljubljana, 15. januarja 1941

† 14. decembra 1940

Kratek življenjepis dr. Antona Korošca

Dr. Anton Korošec je bil rojen 12. maja 1872 v Biserjanah pri Sv. Juriju ob Ščavnici. Gimnazijo in bogoslovje je dovršil v Mariboru, kjer je bil 25. julija 1895 ordiniran. Za doktorja bogoslovja je bil promoviran 11. julija 1905 v Gradcu.

Zgodaj se je že začel politično udeleževati in boriti za pravice Slovencev proti nemškutarski politiki na Štajerskem. 29. maja 1906 je bil izvoljen za poslanca 5. kurije v avstrijski državni zbor, ki mu je pripadal do konca monarhije. Maja 1909 je postal predsednik Slovenskega kluba v deželnem zboru. 29. maja 1917 je bil izvoljen za predsednika Jugoslovanskega kluba in prebral majsko deklaracijo ob otvoritvi parlamenta. 27. decembra 1917 je postal načelnik VLS. 2. oktobra 1918 je prebral v državnem zboru izjavo jugoslovanskih politikov, sklenjeno 24. septembra v Zagrebu, da more Avstro-Ogrska govoriti le v imenu Nemcev in Madžarov, ostali narodi monarhije pa zahtevajo zase popolno pravico samo-

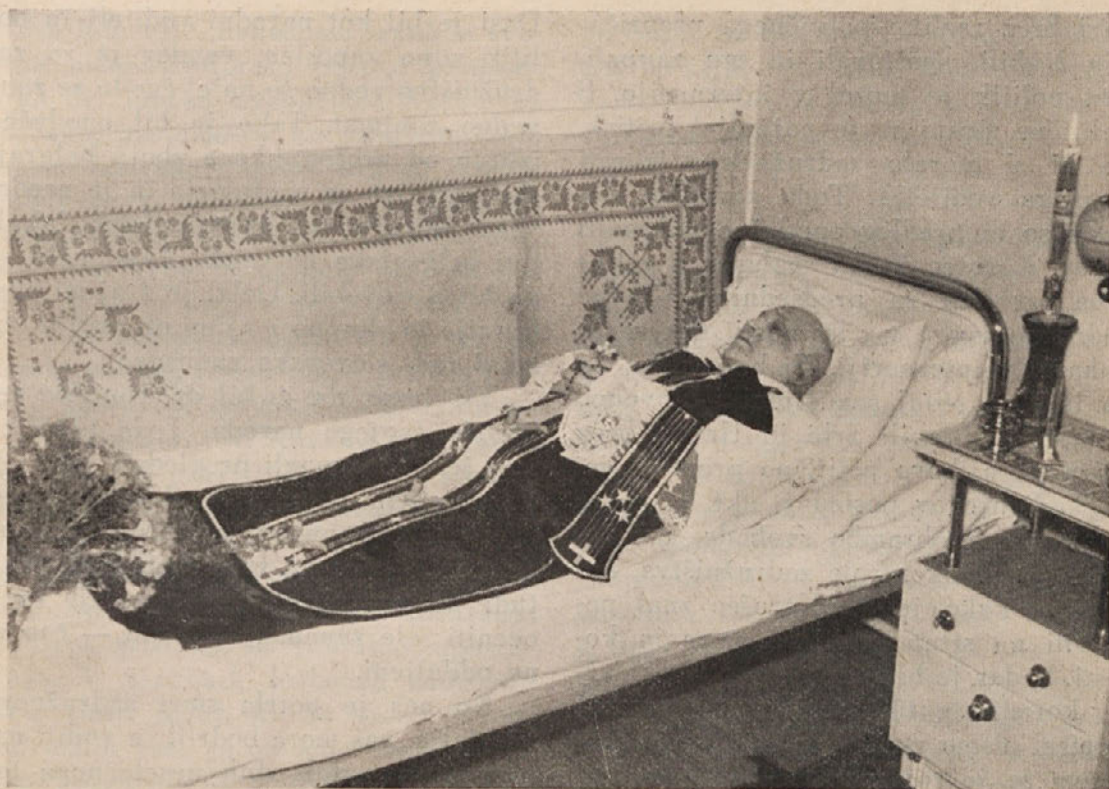
odločbe. 17. oktobra 1918 je bil izvoljen dr. Korošec za predsednika Narodnega Vjeća Slovencev, Srbov in Hrvatov v Zagrebu, ki je odklonilo cesarjev manifest o federalizaciji Avstrije in zahtevalo zedinjenje vseh narodov SHS v neodvisno državo. 29. oktobra 1918 je postal šef eksekutive za vse jugoslovanske pokrajine. Odšel je nato v Švico in Pariz, kjer je s hrvaškimi in srbskimi politiki delal za zedinjenje. V Ljubljano se je vrnil 2. decembra 1918 po proglasitvi kraljevine SHS. Sodeloval je že v prvi vladi nove države, dosegel v Jugoslaviji predsedstvo vlade in bil minister različnih resorov.

27. decembra 1917 je postal predsednik Zadružne zveze, 14. junija 1919 pa predsednik Glavne zadružne zveze za kraljevino Jugoslavijo. Predsedstvo teh zvez je obdržal do svoje smrti. Kljub najrazličnejšim smerem, ki so jih zastopale zadružne zveze, včlanjene v Glavni zadružni zvezi, je užival kot zadružnik neomejeno zaupanje vseh 21 let.

Ob smrti zadružnega voditelja

Slovenci smo izgubili z dr. Korošcem svojega narodnega voditelja. Ni bil uzurpator, da bi si to mesto osvojil, kajti na mesto narodnega voditelja ga je postavil narod sam, ker je neomejeno zaupal v njegovo voditeljsko sposobnost in čiste namene, ker ga je odkrito in vdano ljubil zaradi njegove požrtvovalnosti in ker ga je visoko spoštoval zaradi njegovega neumornega dela, zaradi velikih uspehov.

Dr. Korošec pa je bil tudi zadružni voditelj in to ne samo voditelj slovenskega zadružništva, ampak obenem voditelj vsega jugoslovanskega zadružništva. Leta 1919. je bila ustanovljena Glavna zadružna zveza kot vrhovna ustanova vsega jugoslovanskega zadružništva in na ustanovnem občnem zboru je bil dr. Korošec od vseh zastopnikov zvez iz vse države enodušno izvoljen za predsednika Glavne zadružne zveze.

V svoji sobi v prvih urah po smrti

Na tem častnem in odgovornem mestu je ostal do svoje smrti, tako da je skoraj 22 let vodil in zastopal jugoslovansko zadruginištvo.

Kot narodni voditelj je bil dr. Korošec gotovo v prvi vrsti politik. Zato je zanimivo, kako je kljub temu ves čas mogel ostati tudi zadrugi voditelj. Velika sposobnost dr. Korošca je bila v tem, da je znal postaviti ob stran vse politične ozire in vse politične cilje, kadar je pristopal k zadrugi delu, kadar se je pojavljal v zadrugi vrstah, na zadrugi zborovanjih, skupščinah in sejah. Naj o tem navedemo le nekaj primerov.

Ob priliki skupščin Glavne zadrugi-

ne zveze v Osijeku je izjavil, da pusti vselej svojo politično suktnjo v pred-sobi, kadar prihaja med zadrugarje, na zadrugi seje ali zadrugi skupščin.

Ko je v zimi leta 1935. postal v vladi dr. Jevtića kmetijski minister dr. Dragutin Janković, tedaj je dr. Korošec šel na čelu upravnega odbora Glavne zadrugi zveze h kmetijskemu ministru dr. Jankoviću, da ga v imenu zadruginištva pozdravi, ga prosi za pomoč in naklonjenost in mu ob tej priliki razloži najvažnejše zadeve in težnje zadruginištva.

Zaradi te velike ljubezni in predanosti zadrugi ideji in zadrugi delu so ga tudi vsi zadrugi delavci v dr-

žavi brez razlike političnega prepričanja ljubili, spoštovali in mu zaupali. Kot politik je moral v internacijo. S politične strani se je pojavljal pritisk, da bi si moralo združništvo izbrati drugega voditelja. Toda zadružni delavci so ta predlog enodušno odklonili in dr. Korošec je bil soglasno z vzklikom izvoljen za predsednika Glavne zadružne zveze v odsotnosti, ker se je nahajal v internaciji. Ni bilo treba, da ga branijo tedaj somišljeniki Slovenci, ker so ga branili Srbi in Hrvati brez ozira na njihovo politično prepričanje.

Tudi njegov poslednji akt, ki ga je napravil za obrambo svobode, avtonomije in samokontrole združništva, dokazuje, kako je dr. Korošec znal postaviti na stran politične ozire in koristi, kadar je bilo treba braniti zadružne koristi. Še 10. decembra je namreč napisal pismo vsem članom vlade, v katerem se je zavzemal za zadružna načela svobode, avtonomije in samokontrole, brez katerih se ne more zamisliti pravo zadružno gibanje.

Njegovo veliko ljubezen za združništvo dokazuje tudi naslednje dejstvo.

Dasi je bil kot narodni voditelj in politik silno zaposlen, vendar je za združništvo vedno še našel čas in se zanj vedno zanimal. Tako je bil enodušno izbran od proforskega zbora belgrajske univerze za profesorja in je predaval o združništvu na poljedelski fakulteti belgrajske univerze. Akademiki so ga hitro vzljubili. Delal je z njimi ekskurzije in skupno z njimi ob priliki obiskal tudi slovenske zadrüge.

Vsi vemo, da je bil dr. Korošec velik sin svojega naroda. Toda preblizu smo še, da bi mogli pregledati vso njegovo veličino. Njegovo veliko osebnost, njegove sposobnosti, njegovo ogromno delo in uspehe na vseh področjih, tako tudi na zadružnem, bodo mogli prav oceniti šele znanjci, ki bodo — časovno oddaljeni.

Ko nas je potrla smrt zadružnega voditelja, nas mora bodriti in voditi naprej njegov duh, duh nesebičnega ter vztrajnega dela, njegov čisti zadružni idealizem. S tem se bomo najlepše oddolžili spominu dr. Korošca, da ga bomo skušali posnemati v njegovem nesebičnem in vztrajnem zadružnem delu.

Zadružna zveza ob smrti svojega predsednika

14. decembra, v soboto zjutraj, smo zvedeli tudi v Zadružni zvezi, da je naš dragi predsednik dr. Anton Korošec odšel v večnost. Potrži smo spraševali drug drugega, če je to res in če je mogoče, da nas Bog prav v teh časih tako težko preizkuša. Začele pa so prihajati že sožalne brzojavke zadružnih zvez iz države in inozemstva. Pričele so se žalne priprave za svečanosti za zadnjo pot pokojnika. Hoteli smo izkazati našemu

velikemu zadružniku svojo ljubezen na ta način, da smo po svojih močeh začeli pripravljati vse za dostojen pogreb.

Ob pol 12. uri se je zbral izvršni odbor Zadružne zveze k žalni seji. Predsedoval je prvi podpredsednik direktor g. Bogumil Remec, ki je v kratkem govoru poudaril zasluge velikega zadružnika dr. Korošca za Zadružno zvezo in slovensko, enako pa tudi za vse jugoslovansko združništvo. Ko je Zadružna

zveza leta 1917. nenadoma izgubila svojega ustanovitelja in prvega predsednika dr. Janeza Evangelista Kreka, ga je takoj nadomestil na predsedniškem mestu Zadružne zveze najbolj vredni sodelavec v načelstvu dr. A. Korošec. Zadružništvo je bilo dr. Korošču najbolj pripravna in najbolj uspešna pot za nesebično delo v prid naroda. Stanje slovenskega zadružništva in gospodarski položaj zadružnikov pričata najbolj zgovorno, da je bilo 25letno zadružno vodstvo dr. Korošča uspešno in je pomenilo pravi blagoslov za slovenskega kmeta, delavca in obrtnika. Dr. A. Korošec je bil skrben gospodar in je na vodilnem mestu zlasti pazil, da se zadružni kapital, zadružni prihranki ljudstva pošteno in pravilno uporabljajo. V različnih težkočah zadružništva, zlasti tedaj, ko je grozil razcep zadružnih vrst, je odločno branil skupnost zadružništva v družbi dr. Kreka. Če se je tedaj nekaj zadrug od skupnosti odcepilo, vendar dr. Korošec ni bil maščevalen, temveč je znal pozabiti, je znal odpuščati. Tako so se vse zadruge bivše Zadružne centrale zopet združile pod njegovim vodstvom. — V težavah je vedno rad pomagal. Ni tedaj iskal krivcev in kazni, ampak je vedel, kako težke so naloge zadružništva in kako je zaradi tega v težavah treba pomagati in zopet pomagati. S svojo močno osebnostjo in s svojim vplivom je res mogel nuditi zadružništvu veliko moralno in preskrbeti tudi materialno pomoč. — Osebnost je predstavljal veliko inteligenco, tako da je na vseh poljih, tako na zadružnem, kulturnem in političnem postavil svojega moža. — Sovražil je zmote, toda človeka ni sovražil in nikoli ga ni zavrzel. Zato so

ga cenili in spoštovali tudi nasprotniki. On je kljub visokemu položaju vedno varno hodil med ljudstvom, ker sta ga varovala spoštovanje in ljubezen.

*

Zadružna zveza je prejela toliko sožalnih brzojavk, da objavljamo v celoti le inozemske, imenujemo zveze v državi, sploh pa ne omenjamo brzojavk, ki so jih v velikem številu poslale članice Zveze. Predsednik nacionalnega komiteja bolgarskih zadrug g. Hristo Ganev je brzojavil: »V imenu bolgarskega zadružnega gibanja se klanjam pred spominom uglednega slovenskega zadružnika dr. A. Korošča.« Predsednik narodnih kooperativnih bank v Sofiji g. Radi Vasilev in direktor g. Angel Kasabov sta izrazila sožalje takole: »Sprejmite od Zveze narodnih zadružnih bank o priliki smrti nepozabnega in mnogo spoštovanega pokojnega Vašega predsednika, odličnega zadrugarja in patriota dr. Korošča iskreno naše sožalje. Večen naj bo spomin velikemu delavcu za jugoslovansko-bolgarsko zadružno sodelovanje.« Ing. Klindera je v imenu Osrednje zveze gospodarskih zadrug v Pragi izrazil sožalje: »Vest o smrti Vašega predsednika g. dr. Antona Korošča smo sprejeli z iskrenim sožaljem, ker poznamo pomen njegovega dela ne samo za slovensko zadružništvo, temveč za ves slovenski narod. Naši pomembni činitelji so bili s pokojnim celo vrsto let v osebnem stiku in so se često prepričali o njegovih eminentnih lastnostih in sposobnostih, katere so ga povzdignile na najvišje mesto kraljevine Jugoslavije. Zagotavljamo Vas, da bomo pokojnega za vedno ohranili v hvaležnem spominu, izražamo Vam in vsej sloven-

ski združni družini naše najgloblje sožalje na nenadomestljivi zgubi, ki Vas je zadela.« Moravska zveza rajfajsnovih hranilnic v Brnu je sporočila svoje sožalje: »Z obžalovanjem smo vzeli na znanje Vašo žalno vest o tem, da je nenadoma odšel Vaš dragi predsednik preč. g. dr. Anton Korošec, ki je bil časten naslednik velikega zadrugarja-voditelja dr. Janeza Evangelista Kreka in najodličnejši propagator in vztrajni tolmač njegove zamisli. Izrekamo Vam svoje globoko sožalje z ugotovitvijo, da občutimo tudi mi in z nami vse moravsko združništvo izgubo tega izvrstnega moža, saj tudi pri nas dobro poznamo njegovo zaslužno delo. Nad grobom pokojnega žalujejo ne samo Slovenci, ampak tudi zadrugarji v vseh deželah, ki so to delo poznali. Dr. Korošcu ohrani-

mo časten spomin!« Osrednja zadruga »Napred« v Sofiji je kondolirala: »Dragi združniki! Z globoko žalostjo smo sprejeli žalostno vest o smrti odličnega in zaslužnega jugoslovanskega združnika. Vašega voditelja in slovenskega državnika dr. Antona Korošca. Kot predsednik Glavne zadružne zveze, predsednik Vaše Zveze in nenadomestljivi sodelavec in prijatelj jugoslovansko-bolgarskega združnega instituta je bil pokojnik zelo zaslužen za dobre in iskrene medsebojne odnose med Bolgarijo in Jugoslavijo. Skupaj z Vami tudi mi bolgarski združniki iskreno žalujemo za dragoceno izgubo v osebi pokojnega dr. Antona Korošca ter Vas prosimo, da sprejmete od centrale »Napred« in v imenu njenih voditeljev srčno sožalje.«

Od revizijskih zvez v državi so br-

Združna skupina v sprevodu

zojavno in pismeno izrazile sožalje naslednje: Zveza nabavljalnih zadrug državnih uslužbencev; Glavna zveza hrvatskih gospodarskih zadrug, Zagreb; Zadružna sveza, Zagreb; Zadružna matica, Split; Zveza srbskih kmečkih zadrug, Sarajevo; Zveza slovenskih zadrug, Ljubljana; Zveza hrvatskih kmečkih zadrug, Sarajevo; Zadružni savez, Split; Osrednja zveza češkoslovaških kmetijskih zadrug, Novi Sad; Zveza gospodarskih zadrug, Sombor; Zveza zadrug gospodarske sloge, Zagreb; Osrednja zveza hrvatskih kmečkih zadrug, Zagreb; Hrvatsko gospodarsko društvo, Zagreb; Zveza agrarnih zadrug, Skoplje; Kmetijska centralna kreditna zadruga, Novi Sad.

Brzobjavno sta izrazila svoje sožalje šef odseka za zadružništvo pri ministertvu za kmetijstvo g. dr. Udvarlić in revizor Glavne zadružne zveze g. Durman. Z žalne seje zadružnikov v Sarajevu je v imenu zadružnih ustanov iz Sarajeva izrazil sožalje g. Filip Premužić.

Zveza agrarnih zadrug v Skoplju je namesto venca na grob poklonila 1.000 dinarjev za zimsko pomoč. Zadružna zveza je nakazala ta denar šolskim otrokom v Halozah za preskrbo zajtrka najsiromašnejšim šolarjem. Ker je pokojni predsednik kot minister prosvete začel akcijo za snovanje šolskih kuhinj, je ta plemeniti dar Zveze agrarnih zadrug v Skoplju gotovo najlepše porabljen na ta način v duhu pokojnika.

Vsem, ki so izrazili sožalje ob smrti našega predsednika, tudi tistim številnim našim članicam, ki na tem mestu zaradi odmerjenega prostora niso omenjene, izrekamo toplo zahvalo.

Upravni in nadzorni odbor ter uradništvo Zadružne zveze se je skupno s predstavniki zadružništva iz vse države udeležilo pogreba v posebni skupini. Tudi na ta način smo hoteli pokazati, da se čutimo vsi zadružniki kot ena družina, ki vsa žaluje za svojim očetom.

Po svojih zastopnikih so se udeležile pogreba naslednje revizijske zveze v državi: Glavna zadružna zveza kraljevine Jugoslavije; Glavna zveza srbskih kmetijskih zadrug, Beograd; Zveza nabavljalnih zadrug državnih uslužbencev, Beograd; Osrednja zveza hrvatskih kmečkih zadrug, Zagreb; Zadružna sveza, Zagreb; Glavna zveza hrvatskih gospodarskih zadrug, Zagreb; Zveza zadrug gospodarske sloge, Zagreb; Zveza gospodarskih zadrug za Jugoslavijo, Ljubljana; Zveza gospodarskih zadrug, Sombor. Vsem izrekamo toplo zahvalo.

Na grobu se je v imenu Glavne zadružne zveze poslovil od pokojnika profesor dr. Stjepan Postić v občutenem govoru. V imenu slovenskega zadružništva je govoril ravnatelj Zadružne zveze g. Franc Gabrovšek:

»Gospod predsednik! Naš skromni slovenski Panteon sprejema tvoje zemeljske ostanke in v grob, ki ti ga daje tvoja ljubljena slovenska zemlja, pošiljamo za teboj zadnje pozdrave. Kako ljubeznivo si odgovarjal na vsak pozdrav! Naj ti je bil poslan na najvišja mesta, ki si jih zavzemaš, naj te je našel v izgnanstvu, kamor so te poslali, od povsod si vselej odgovarjal in pisal pozdrave. Sedaj na naš pozdrav ne odgovarja tvoj prijazen nasmeh in tvoja roka ne bo pisala odgovorov. —

Ravnatelj Gabrovšek predsedniku v slovo

Toda, zdi se mi, da vendar slišim odziv na zadnje pozdrave, ki ti jih pošiljamo tvoji zvesti zadružniki. Vidim te, kako si nam pred 33 leti govoril na III. katoliškem shodu. Ko sem te takrat prvič videl in slišal, si oznanjal zbranim množicam rešitev iz usodnih posledic pretiranega individualizma. »Tudi kmečki stan« — si se obrnil do množic — »se bo lahko ubranil svojih neprijateljev, kadar bo združen po raznih zadrugah, kadar bo postal gospodarsko neodvisen.« In končal si svoj poziv: »Vsakdo naj stori svojo dolžnost.« Če bi danes spregovorila tvoja usta in odgovorila na pozdrav tvojih zadružnikov — v imenu katerih govorim — se mi zdi, da bi slišal tvoj odziv v besedi: Storite svojo dolžnost kot sem jo jaz vršil.

Vsa leta svojega javnega življenja

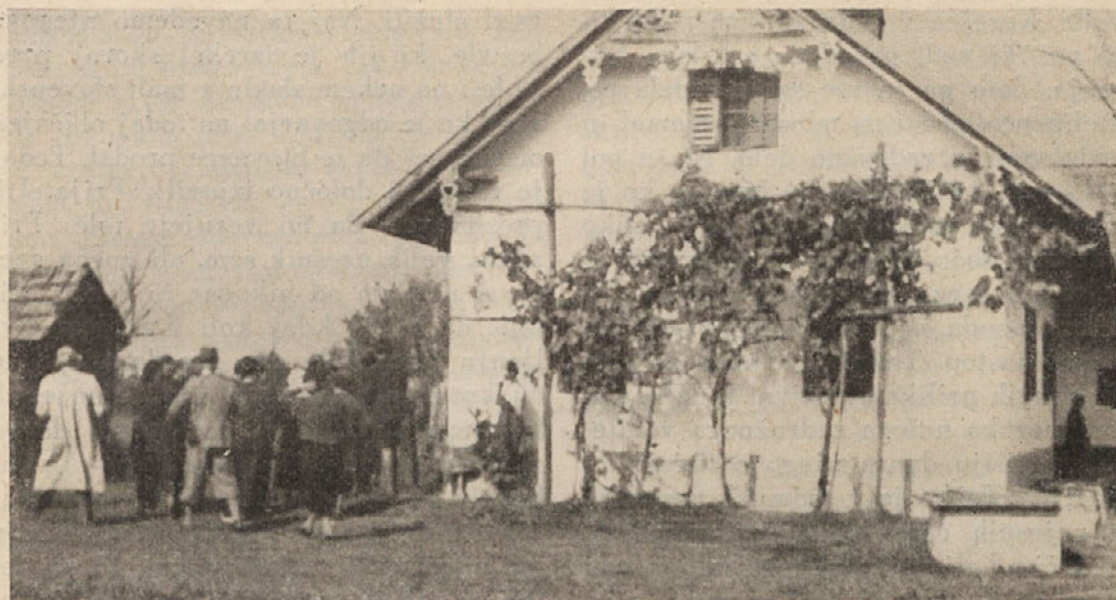
si klical na skupno delo, si učil, kako naj se dvigne blagostanje preprostega človeka po skupnem gospodarjenju in samopomoči. Neprestano si razmišljal, kako srečno končati socialno pravdo ponižanih in zatiranih. Zadružništvo naj bi bilo eno izmed mogočnih sredstev, kako priti do nove pravičnejše družbe. Sam si nisi nabiral zakladov — vse si nas s tem učil zadružništvu prepotrebne nesebičnosti — z vso dušo pa si skrbel, da bi se dvignilo blagostanje slovenskega naroda, prepričan, da bo vzdržal, kakor je sicer majhen, če bo znal gospodarsko napredovati.

Pravega zadružnega duha si nas učil, zadružne ideale pa tudi branil s pogumom, ki smo ga vsi črpali iz tvojega velikega duha. Nikdar ne bomo pozabili, kako si nam sporočal s Hvara v težkih dneh dvojne krize: Rajši glavo kot svobodo. Eden zadnjih tvojih podpisov se blesti na vlogi v obrambo svobode zadružništva. Zadnji tvoj javni govor na slovenskih tleh na skupščini Zadružne zveze je bil poziv k pogumu in vztrajnosti. 23 let si nas vodil uspešno kot predsednik Zadružne zveze in kot vreden naslednik očeta slovenskega zadružništva dr. Kreka.

Izpolnil si svojo dolžnost.

Pripovedoval si nam, kako si kot mlad dijak vpisan v skrivno društvo podpisal z lastno krvjo prisego zvestobe in ljubezni do slovenskega naroda. Mi pričamo danes: To prisego si izpolnil v polni meri.

Na tvoj odziv na naš zadnji pozdrav, predsednik naš, sprejmi obljubo svojih zadružnikov: Glej, po tvojem zgledu hočemo tudi mi spolniti svojo dolžnost v polni meri.«

Rojstna hiša. — Ob obisku Zadružne zveze 15. septembra 1940 v Biserjanah

Ob 5 popoldne istega dne so se sestali v frančiškanski dvorani zastopniki Glavne zadružne zveze in revizijskih zvez, ki so se udeležile pogreba, nadzorni in upravni odbor Zadružne zveze ter številni predstavniki podeželskih zadrug, da počaste spomin svojega pokojnega predsednika. Oder dvorane je bil v črnih in slovenskih barvah, predsedniški stol je bil prazen kot simbol, da tistega, ki je predsedoval sejam Glavne zadr. zveze in Zadružne zveze ni več.

Uradni ravnatelj Zadružne zveze gospod dr. Basaj se je v občutenem govoru spominjal dela in zaslug pokojnika in dejal med drugim:

»Sešli smo se na žalno zadružno zborovanje, da se spominjamo našega zadružnega voditelja, njega, ki je vedno vodil naša zadružna zborovanja, če ga le niso zadrževali važnejši državni posli. — Mickiewicz, veliki poljski pesnik, je primerjal domovino z zdravjem.

Šele tisti, kdor jo zgubi, jo ve prav ceniti. Dr. Korošec je bil naše zdravje, naša moč. Danes šele vidimo vso njegovo veličino in obsežemo njegovo ceno, ko smo ga zgubili. Izpraznjeno je predsedniško mesto pri Glavni zadružni zvezi v Beogradu in predsedniško mesto pri Zadružni zvezi v Ljubljani, pri dveh najpomembnejših ustanovah. Obe veliki zadružni ustanovi sta izgubili svojega voditelja. Toda tu ga bo mogoče nadomestiti z izvolitvijo naslednika. Ne bo pa mogoče nadomestiti duhovne veličine in avtoritete dr. Korošca, s katerima je vodil zadružništvo, ščitil zadružne koristi in v javnosti predstavljal naše zadružno gibanje. Bil je kakor močna trdnjava za vse naše zadružno gibanje, tako da nas nasprotniki niso upali resno napadati. — Zadružno delo je bilo dr. Korošču narodno, socialno in prosvetno delo. Prežet z veliko ljubeznijo do svojega naroda

je dr. Korošec v združništvu videl tisto pot, ki vodi narod do boljšega življenja. Zato pa je vse svoje sodelavce, inteligenco, zlasti pa mladino v nemal in pridobival za združno delo. Ni še pol leta — 26. junija letos je bilo —, ko je dr. Korošec vodil v tej dvorani veliko združno zborovanje, glavno skupščino Združne zveze ob njeni 40letnici. To je bil menda njegov zadnji javni združni nastop. Tedaj je, kakor ob raznih drugih prilikah, pozival k delu. Kakor oporoka našega združnega voditelja se slišijo danes njegove besede in bodrila: »Teško je v sedanjih nestalnih in nejasnih časih voditi združništvo. Toda čim bolj je težko, tem bolj je tudi potrebno. — Ako gledamo nazaj v prva leta naše 40letne Združne zveze, vidimo, da se je združništvo začelo graditi z veliko mladeniško navdušenostjo. Z istim elanom naj se poslopje tudi dozida in dovrši. Zato je potrebno dvojno: Stari naj vztrajajo, a mladi naj nastopajo v združnem delu. Pozivamo zato posebno našo mladino, katere je po številu in po kakovosti več, kakor pred 40 leti, da vstopa v združno gibanje. Naj nas ne plašijo neuspehi, nesreče v preteklosti, temveč naj nas dviga in bodri tisto dobro, ki ga je združništvo v zadnjih 40 letih prineslo slovenskemu narodu, kateremu moramo vsi in povsod služiti. Hvala vsem dosedanjem združnim delavcem za njih delo in trud, a mladim in novim kličemo: Na plan!« — To so besede združnega voditelja, to je povelje vojskovodje, ki vodi svojo armado od borbe do borbe, a tudi od zmage do zmage. Vsem pa je veljalo naročilo voditelja, ki je ne le združni voditelj, ampak pravi narodni voditelj, naročilo, da moramo narodu vsi in po-

vsod služiti. Naj tu navedemo njegove besede, ki jih je izrekel skoraj pred 20 leti na nekem shodu v mali slovenski vasi, ko je odgovarjal na tedaj običajen očitek, češ da je Slovence prodal. Tedaj je trdno in določno izjavil: »Prijetelji, prosim vas, da mi verujete tole: Priznam, velik grešnik sem, ali enega greha si ne dam od nikogar in nikoli očitati: da bi bil kdaj koli v svojem življenju izrekel le eno besedo, stopil le en korak, ali storil le eno dejanje, za katerega bi mislil ali celo vedel, da bo v škodo slovenskemu narodu.« — In kakor je bil v tem oziru skrajno natančen, naravnost strog proti sebi, tako je bil nepopustljiv proti vsem, ki so delali na raznih področjih javnega življenja v Sloveniji. — Kot narodni voditelj, ki se ni zanimal za podrobnosti, je ob vsaki priliki priporočal delavnost in varčnost. Na glavni skupščini Združne zveze 11. aprila 1929 je naročal zbranim delegatom: »Združništvo more nadaljevati le tam, kjer se mnogo dela in mnogo štedi. Tudi v drugih delih države se bo moglo bolje razviti le, če bodo spoznali, da je varčevanje glavni pogoj za procvit združništva.« — V pričakovanju, da je združno delo narodno in socialno delo v korist najširših slojev naroda, je v združnem delu zahteval nesebičnost, požrtvovalnost, za katero je vsem sodelavcem nudil najčistejši zgled. — Dasi je bil odločen pripadnik demokratičnih načel in je širokogrudno dal svobode in prostora različnim naziranjem, vendar je v združnem gibanju visoko cenil edinost in disciplino. Ko je našemu združništvu grozil razcep, je odločno branil skupnost našega združništva v družbi z dr. Krekom. Tedaj se je sicer nekaj zdruget od

te skupnosti odcepilo. Vendar dr. Korošec ni bil maščevalen. Tako so se vse zadruge bivše združne centrale, ki je bila osnovana proti Zadružni zvezi, zopet vrnile v Zadružno zvezo pod vodstvom dr. Korošca. — Ni ga več med nami. Stavba združništva, ki smo jo gradili pod njegovim modrim vodstvom, se mora zgrajevati naprej. Zato ob sveži gomili našega združnega in narodnega voditelja sklenimo, da nas bo slej ko prej vodil pri našem delu njegov plemeniti duh in njegov svetli zgled. Zakaj pokojni dr. Korošec bi mogel s Kristusom reči o sebi: Zgled sem vam dal. Slava mu! Slava in večen spomin!«

V imenu hrvatskih revizijskih zvez

je govoril g. dr. Juretić, v imenu Glavne združne zveze tajnik g. dr. Sibe Zaninović, v imenu Srbske zveze kmetijskih zdrug pa g. Miloš Milošević. Vsi govorniki so poudarjali, da strašno bol, ki jo doživlja slovenski narod, čutijo močno tudi Srbi in Hrvati, zlasti pa združniki, ki so zgubili soustanovitelja in prvega ter edinega predsednika Glavne zadr. zveze, borca za združno idejo.

V resnobi in tihi žalosti je bilo zborovanje ob pol 5 zaključeno.

*

Sedaj poteka življenje in delo sicer normalno naprej, vendar čutimo, da nam bo težko, kadar se bodo pojavili trenutki, ko bomo iskali opore.

Združna zveza pred rojstno hišo 15. 9. 1940 — v sredi sestra dr. Korošca

Zadružnik dr. Korošec na Hvaru

Dr. Korošec je stopil na politično polje v okviru gibanja, ki je pomenilo živahen odpor proti liberalizmu, zato je bilo naravno, da se je v svojem javnem delu posvetil tudi zadružništvu.

V internaciji na Hvaru

Pretirani liberalizem je tudi pri nas razkrajal družbo in uničeval smisel za skupnost. Klic svobode je sicer dvignil iniciativnost posameznikov, pri tem pa so široki ljudski krogi imeli od liberalizma v gospodarstvu več škode kot koristi. Kdor je torej hotel kazati kot politik narodu pot v boljšo bodočnost, kdor mu je postavljajl cilje v samostojnosti in polni svobodi, je moral misliti tudi na njegovo gospodarsko povzdigo. Tako je dr. Korošca zaneslo javno delo nujno tudi k delu za novo družbo v gospodarskem pogledu, k delu za zboljšanje gmotnega stanja malega človeka po skupnem gospodarjenju. Dvigniti je bilo treba moralno in gospodarsko silo vsega naroda, ako naj doseže svoje narodne cilje. Dr. Korošec je zato postal že v prvih letih javnega nastopa zadružni delavec in oznanjevalec zadr. ideologije.

Naj ga je v kasnejših letih vodilno politično delo še tako zavzelo, vendar je ostal vedno zvest zadružnik. Za vsak dogodek v zadružništvu se je zanimal, vse podrobnosti je hotel poznati, o vsem mu je bilo treba poročati, če ni mogel, zlasti v zadnjih letih, sam k sejam. Znan je bil po svoji širokogrudnosti v vseh ozirih, saj je imel opraviti s tako različnimi ljudmi, s katerimi je bilo treba sodelovati, toda na to, kar je »naše«, ni nikoli pozabljal. Zadružništvo ni vlačil v politiko, zato je lahko sodeloval v Beogradu z zadružniki najrazličnejših političnih skupin, toda svoje je varoval z vsemi silami. Vedno je imel pred očmi, da je zadružno delo in zadružna vzgoja nujno potrebna za dvig ljudstva na pot do končnih narodnih ciljev. V vsako malenkost ni sam vselej naravnost odločilno posegal, četudi je bil o njej informiran, pustil je druge, da delajo in se trudijo, toda njegovi sodelavci so vedeli, da bo v važnem in odločilnem trenutku vrgel na tehtnico vso svojo veljavo.

Na tem mestu bi rad iztrgal pozabljenu tisto dobo Koroščevega zanimanja za zadružništvo, ko je moral v internacijo.

Dvakrat težka je bila ta doba za voditelja in njegovo gibanje. Politični pritisk, da se odpove svojim in svojega naroda idealom na eni strani, na drugi pa težka gospodarska kriza, ki je v Sloveniji v tako težki meri zadela ravno zadružništvo. Dvojna skrb je bila vedno pred njegovimi očmi, ali bodo znali vzdržati njegovi sodelavci in somišljeniki v političnem delu in v njegovih smernicah, zraven pa, ali bo moglo za-

družništvo prenesti pritisk nasprotne politične smeri in udarce gospodarske krize.

Poslali so ga najprej v Vrnjačko banjo. Od tam mi je pisal 22. III. 1933, da ni dobil poročila o združništvu in da to zato zelo obžaluje. Četudi so imeli do Korošca tudi v internaciji precej obzirov, se je na poti do internirancev marsikaj izgubilo. Prva dopisnica, ki jo imam shranjeno od njega iz internacije končava: »Vztrajajte in bodite srčno pozdravljeni.« Iz Tuzle, kamor so ga kmalu preselili, sporoča 19. V. 1933: »Pred nekaj dnevi sem pisal prof. Jan kotu Turistu pismo o zadrugarstvu, vprašajte ga, če ga je dobil.« Iz dopisnice sledi v nadaljnjem majhno upanje, da se vrne. Pri njem sta bila namreč sarajevski pomočnik bana in upravnik policije. Na koncu spet naroča: »De his litteris acceptis, scribe mihi« (Da ste to pismo prejeli, me obvestite). In tako kaže dopisnica za dopisnico neprestano skrb za združništvo.

Preselili so ga na Hvar. Tam so bile zveze lažje. Dobil je mnogo obiskov in informacij. O teh se je pokazalo, da marsikatera ni bila točna. Zato je vedno želel pojasnil, pismenih in ustnih. Trikrat sem mu šel poročat in iskat navodil. Vedno se je ponavljala misel prve dopisnice iz Vrnjačke banje: Vzdržite!

Zlasti se je to pokazalo, ko je prišlo doma do poskusov, da bi režim »depolitiziral« združništvo — na svoj poseben način seveda. Takrat piše 29. VI. 1934 v daljšem pismu med drugim: »Hvala za poročilo... Marušiču pa sploh ni treba

odgovoriti. To bi bila kriva taktika. On tudi nima pravice, da koga izključuje od pregovorov. Ako ima kaj Združni zvezi sporočiti, dobro, on ve, kdo jo zastopa. Nič ne popuščajte! Korektno se držite! Vaša linija je prava: Bolje, da nas nasilno obglavijo, kot da nosimo sami glavo v njihovo klavnico. Ne za las odstopiti od te linije! Ne kazati slabosti, katere ni treba in je ne smemo imeti. Ako ban hoče depolitizirati, naj depolitizira banovino. Združna zveza ni nikdar politizirala... Ne dajte ni za las odstopiti od Vaše linije!«

In spet piše 18. IX. 1934: »Za vse slučaje velja: Ne se ponižati, naj pride kar koli!«

Tako je pritisnilo trpljenje internacije tudi združnemu delu našega voditelja zadnji pečat resničnega hrepenenja pomagati svojemu ljudstvu.

Pogreb našega predsednika je pokazal, da je bil v zadnjih letih nesporno resnični voditelj vsega naroda. O tem je pričal pogreb sam, o tem je pričala vsa javnost, to je priznal ves tisk. Četudi je naravno, da je imel nasprotnike kot vsak politik in da ti gledajo bolj kritično kot somišljeniki, vendar je narod v celoti živo občutil, da je umrl njegov neprecenljiv voditelj. Do tega splošnega priznanja sta poleg drugih lastnosti brez dvoma pomagala: njegovo pregnanstvo in njegova vztrajnost in pogum v pregnanstvu. Zato mislim, da je prav, da smo se prav te dobe njegovega življenja spomnili tudi v glasilu našega združništva — zlasti, da se učimo te dosledne vztrajnosti pri delu za napredek združne misli.

Zadružni testament dr. Antona Korošca

Neposredno pred svojo smrtjo, ki ga je dohitela na dan 13. decembra 1940, je dr. Anton Korošec, ki je bil do svoje smrti predsednik Glavne zadružne zveze v Belgradu, podpisal pismo z datumom od 10. decembra, poslano vsem članom kraljevske vlade, v katerem se zavzema za svobodo, samoupravo in samokontrolo zadružništva.

Ker je to poslednji akt pokojnega dr. Korošca v zadružništvu, ga moremo smatrati kot njegov zadružni testament. Zaradi tega je širši upravni odbor Glavne zadružne zveze sklenil, da to pismo pokojnega dr. Korošca objavi, da bi z njegovimi pogledi na zadružništvo seznanil tudi širšo javnost. To pismo dr. Korošca se glasi:

Belgrad, dne 10. decembra 1940.

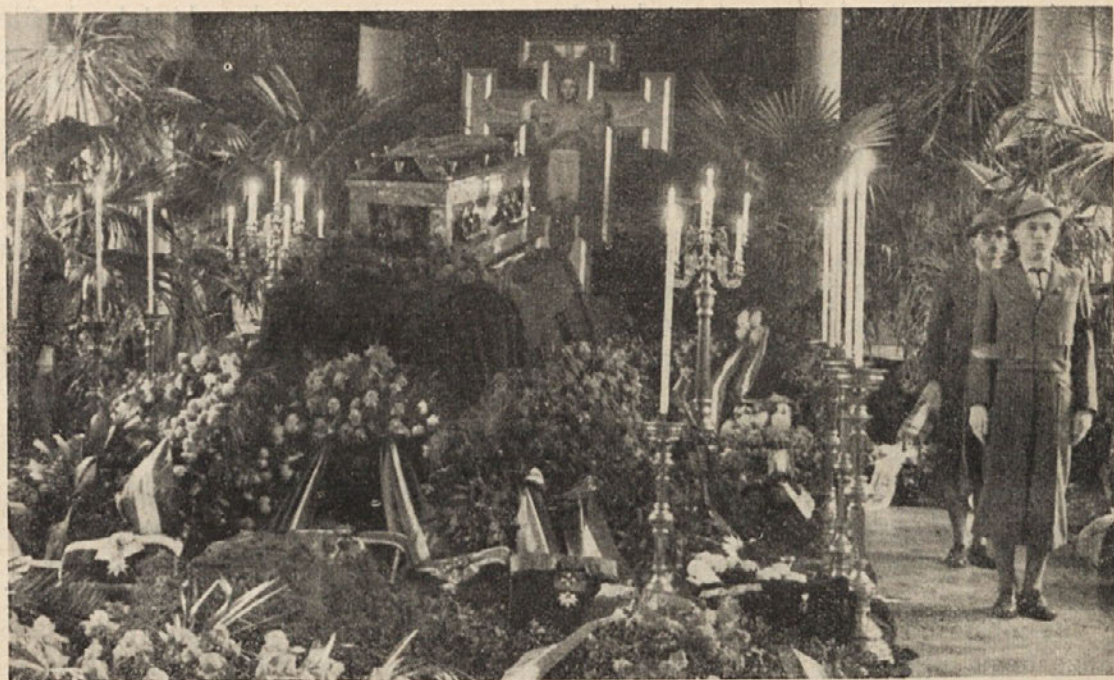
Gospod minister!

Glavna zadružna zveza je obveščena, da nameravajo pristojni krogi izmenjati upravne odbore nekih zadružnih organizacij in postaviti nove in sicer bodisi v upravnem postopku ne glede na obstoječe predpise zakona, bodisi na temelju zakonskega pooblastila, ki bi ga dobili s posebno uredbo z zakonsko močjo; ta uredba bi se morala v kratkem izdati. Glavna zadružna zveza kot vrhovna organizacija našega zadružništva, ki ji je s § 95. zakona o gospodarskih zadrugah postavljena med drugim tudi ta naloga, da zastopa, širi in pospešuje koristi celokupnega zadružništva, kakor tudi to, da državnim in samoupravnim oblastem daje mnenja in predloge glede teh vprašanj, ki zanimajo zadružništvo, smatra za svojo dolžnost, da se ob tej priložnosti obrne

na vas, gospod minister, in da vam razloži stališče zadružništva v tem vprašanju, kakor tudi, da vas opozori na morebitne posledice, ki bi jih mogle povzročiti mere, s katerimi bi bile ogrožene velike koristi zadružništva.

Zakon o gospodarskih zadrugah, ki je bil uzakonjen po 20 letnem naporu našega zadružništva in ki ga naše zadružništvo smatra za svojo največjo pridobitev, je uveljavil tudi osnovna načela zadružne ideologije, med katerimi so najvažnejša načela svobode, samouprave in samokontrole zadružništva. Po tem zakonu rešuje zadružništvo vse svoje zadeve samo; ono samo postavlja in odstavlja svoje upravitelje. Njih odgovornost nasproti zadružnikom ureja zakon. Zadružništvo samo po svojih revizijskih zvezah opravlja stalno in strogo nadzorstvo nad svojim poslovanjem in nad celokupnim svojim delom. Zakon o gospodarskih zadrugah je zavaroval zadružništvu svobodo, samoupravo in samokontrolo; obenem pa je pooblastil posamezne organe vrhovne državne uprave, pooblastil posamezne ministre, da izvršujejo vrhovno nadzorstvo nad delom zadrug in njihovih zvez ter jim je naložil dolžnost, da vsako ugotovljeno kršitev zakonskih predpisov javijo pristojnemu registrskemu sodišču, ki mora primer preiskati in proti krivcem uporabiti stroge sankcije, ki jih predpisuje zakon o gospodarskih zadrugah. Držeč se načela zadružne samouprave zadružni zakon niti registrskim sodiščem ni dal pooblastila (izvzemši primer iz § 99. odst. 4), da morejo odstavljati upravne odbore zadružnih ustanov, čeprav jih je na drugi

V palači banške uprave

Množice pred slovenskim Panteonom

strani pooblastil, da morejo izdajati celo sklepe o prestanku zadrug. V nobenem primeru pa niti registrska sodišča niso pooblaščen, da bi imenovala upravne in nadzorne odbore zadrug. Iz tega sledi, da bi odstavljanje obstoječih upravnih in nadzornih odborov pri posameznih zadružnih organizacijah v upravnem postopku in postavljanje novih odborov od strani onih organov, ki jim je poverjeno vrhovno nadzorstvo nad zadružništvom, pomenjalo grobo kršitev obstoječih zakonitih predpisov in osnovnih načel zadružništva. Tak postopek upravnih oblasti ne bi niti mogel imeti pravnega učinka, dokler pristojna registrska sodišča ne bi izdala sklepa, da se v zadružnem registru briše vpis obstoječih članov upravnega in nadzornega odbora in izvrši vpis novo imenovanih članov (§ 15., odst. 1. v zvezi s § 9., odst. 4. zakona o gospodarskih zadrugah). Ne verjamemo, da bi se v naši državi našlo le eno registrsko sodišče, ki bi pristalo na to, da prizna in vpiše v zadružni register kakršen koli sklep, ki ni osnovan na zakonu.

Če bi se izbrala druga pot, t. j., da se izda z uredbo zakonsko pooblastilo, da morejo vrhovni nadzorni organi, ki v smislu § 105. zakona o gospodarskih zadrugah vršijo vrhovno nadzorstvo nad zadružništvom, odstavljati upravne in nadzorne odbore zadrug in njihovih zvez in imenovati odnosno postavljati nove, tedaj bi to dejansko pomenilo kršitev bistvenih zadružnih načel: svobode, samouprave in samokontrole, brez katerih si ne moremo niti prav zamisliti zadružnega gibanja. Zadružništvo kot živ organizem, ki stoji in pade s temeljnimi načeli svoje ideologije, ne bi moglo ostati ravnodušno v tem pri-

meru zaradi tega, ker bi taka kršitev temeljnih zadružnih načel zanesla zaskrbljenost in vznemirjenje v najširše vrste naših zadružnikov. Ako se upošteva dejstvo, da je v naši državi nad 11.000 zadrug z več kot 1.500.000 zadružniki, ki kot gospodarji in družinski poglavarji predstavljajo najmanj 5 do 6 milijonov prebivalstva, tedaj postane jasno, da važne koristi države zahtevajo, da se v teh težkih in usodnih dneh ne zanaša zaskrbljenost in vznemirjenje v tako široke plasti našega naroda. Bila bi velika napaka, če bi se v teh mračnih dneh s takimi in sličnimi koraki podkopavala in ubijala vera, ki jo najširše plasti našega naroda gojijo v zadružništvo, v njegovo silo in sposobnost, da se samo vodi in upravlja. Ako pa danes ali jutri široke plasti našega malega naroda izgubijo vero v zadružništvo, ako se jim vzame to upanje, da potom zadružnih organizacij po načelih zadružne samopomoči, samouprave in svobode morejo izboljšati svoj gospodarski položaj, tedaj bi bil porušen najmočnejši jez proti poplavi destruktivnih in revolucionarnih ideologij, ki v današnjih časih nastopajo s polnim zagonom. Tem elementom se morejo zoperstaviti izključno one organizacije, ki slično kot zadružništvo utemeljujejo svoje delo na načelih samodiscipline in zavesti o lastni odgovornosti. Vse to pa preneha v trenutku, če se zadružništvo oropa svojih bistvenih, značajnih posebnosti, če se mu vzame svoboda, samouprava in samokontrola.

V lastnosti varuha zadružnih načel združuje Glavna zadružna zveza v sebi celokupno zadružništvo, srbsko, hrvatsko in slovensko ne glede na versko, politično, kulturno ali socialno nazira-

nje bodisi posameznih združnikov, bodisi posameznih združnih organizacij. Kot vrhovni predstavnik te najmočnejše organizacije v naši državi, najmočnejše po številu, enako kot po gospodarski moči, Vas prosim, gospod minister, da zastavite ves svoj vpliv za to, da se ne posega v osnovna načela združništva, da se ne rušijo temelji zakona o gospodarskih zadrugah in da se na ta način ne zanaša zaskrbljenost in vznemirjenje v naše združništvo. To združništvo je do sedaj pokazalo, da zasluži polno zaupanje, ker se nikoli ni izneverilo, niti ni zlorabljal načel, na katerih sloni. Naj se pusti našemu združništvu prosta pot, da tudi še naprej razvija svoje plodovito in koristno delo po načelih svobode, samouprave in samokontrole. Neodvisna sodišča so pa tu zato, da proti vsakomur, ki se v svojem delu pregreši proti zakonitim predpisom, uporabljajo najostrejše sankcije.

Izvolite sprejeti, gospod minister, tudi ob tej priložnosti izraze mojega posebnega spoštovanja.

Predsednik Glavne združne zveze:
dr. Korošec I. r.

To pismo je Glavna združna zveza natisnila v posebni brošurici s sliko dr. Korošca in brošurico razposlala včlanjenim revizijskim zvezam, razdelila je brošuro tudi vsem delegatom na glavni skupščini Zveze v Belgradu dne 21. decembra. — To pismo je g. dr. Korošec pisal vsem ministrom in sicer v obrambo Glavne zveze srbskih kmetijskih zadrug v Belgradu; obstojala je namreč namera, da se tej Zvezi postavi uprava, imenovana od kmetijskega ministristva, češ da ni v roku, predpisanem za prilagoditev pravil, izvolila tudi uprave po novih, združnemu zakonu prilagodjenih pravilih, ali pa, da se izda posebna uredba z zakonsko močjo, po kateri bi minister za kmetijstvo dobil pooblastilo, da ne glede na predpise zakona o gospodarskih zadrugah, sam v upravnem postopku imenuje novo upravo pri Zvezah, ki niso v roku prilagodile pravil predpisom novega združnega zakona odnosno niso izvolile nove uprave po teh pravilih. Seveda je ta uredba imela pred očmi zopet le Glavno zvezo srbskih kmetijskih zadrug v Belgradu.

Dr. Korošec v mednarodnem združnem tečaju

Dr. Vlado Valenčič

Leta 1931. je Združna zveza poslala revizorja ing. Urbanijo in mene na mednarodni združni tečaj, ki je bil tistega leta od 4. do 18. julija v Freidorfu pri Baslu. Te tečaje je od leta 1921, naprej vsako leto prirejala Mednarodna združna zveza v Londonu, udeleževali so se jih pa največ uradniki raznih združnih zvez.

Tečaja leta 1931. se je udeleževalo okrog 80 zadrugarjev iz 17 držav, iz Jugoslavije nas je bilo pet, in sicer je prišel na ta tečaj tudi dr. Korošec, ki je tedaj postal profesor združništva na kmetijski fakulteti belgrajskega vseučilišča.

Program tečaja je obsegal v prvi polovici razna predavanja splošnega zna-

čaja o združnem gibanju, dočim so predavatelji v drugi polovici tečaja obravnavali vprašanje sodelovanja med združno organiziranimi producenti in konzumenti. Dr. Korošec se je udeleževal predavanj le v prvi polovici tečaja in je 13. VII. iz Basla odpotoval.

Predavanjem, ki so bila dopoldne, je dr. Korošec pazljivo sledil in si je posameznosti beležil ter pri notiranju kakšnih zanimivih podatkov pripomnil: »To bom pa povedal mojim slušateljem!« Ko je predavatelj svoje predavanje končal, smo mogli udeleženci vprašati za pojasnila glede točk, ki so nas posebno zanimala. Vprašanje je bilo treba napisati na listek ter ga izročiti predavatelju, ki je potem nanje odgovarjal. Tudi dr. Korošec je napisal nekaj vprašanj. Zanimal se je tudi, kakšna vprašanja sem jaz napisal ter jih popravil, kar se mu ni zdelo jasno.

Običaj je bil na tečaju, da so udeleženci pred predavanjem zapeli eno združno pesem iz pesmarice, ki smo jih vsi ob začetku tečaja prejeli. Ker so bile melodije teh pesmi vzete po raznih znanih nemških pesmih, jih je znala prepevati večina tečajnikov in tudi dr. Korošec je pel z ostalimi.

Večkrat je bila na vrsti združna himna, ki jo je zložila ga. Pavlina Jaeggi iz Freidorfa pri Bazlu, soproga dr. B. Jaeggija, predsednika Zveze švicarskih konzumnih zadrug in častnega predsednika našega tečaja, čigar zunanjo organizacijo je imela v rokah Zveza konzumnih zadrug. Združno himno je bilo treba peti po napevu: »Rufst du, mein Vaterland...«.

Dve kitici združne himne je dr. Korošec kar mimogrede prevedel v slovenščino. Prevod je naslednji:

»Naj zadruga živi!
Več tajnostnih moči,
Ti krčiš pot!
Svoboda, vzor vseh ljudi,
kot mogočen kor buči
kot zarja jutranja žari,
vodi naš hod.

Naj zadruga živi!
Spoznala si tud' ti
staro modrost:
nič ne zaupaj tujim ljudem,
veruj le svojim lastnim močem
zidaj proti nebeškim svodem
napredka si most.«

Ko je to napisal, je porinil prevod k meni in rekel: »Vi pa nadaljujte ostali dve kitici!« Moje pesniške sposobnosti niso dovoljevale, da bi ga ubogal, zato je pač prevod himne ostal le odlomek.

Že takoj prve dni me je vprašal, če bom o predavanjih in poteku tečaja poročal »Slovincu«. Izrazil sem mnenje, da najbrž stvar ne bo za dnevnik dovolj zanimiva, ker pa je želel, da poročam, sem napisal tri pisma, ki jih je »Slovenec« objavil.

Ker sem tedaj urejeval »Narodnega gospodarja« mi je dajal navodila, kako naj zanj pišem. »Ko potujete po revizijah, si zabeležite vse, kar boste mogli objaviti v 'Narodnem gospodarju'.«

Po programu tečaja so bile popoldanske ure določene za ogledovanje raznih združnih ustanov in znamenitosti. Kolikor se spominjam se je dr. Korošec teh popoldanskih ogledov vedno udeleževal in spraševal naše vodnike za pojasnila o stvareh, ki so ga pri teh ogledih posebno zanimala.

Neko popoldne, ko je bilo ogledovanje mesta Basla, smo se šli jugoslovanski udeleženci z dr. Korošcem fotografirati, da nam je ostala fotografija v spomin na obisk zanimivega tečaja.

Dr. A. Korošec in delo mladine v združništvu

Dr. A. Uršič

I.

Mladina je povsod nosilka novih idej pri vseh reformah družabnega in gospodarskega življenja. Zato se vsako gibanje že v začetku trudi, da zajame v svoj krog mlade generacije, ki postanejo potem glasnice novega sveta.

Tudi vsaka organizacija, bodisi gospodarska ali pa kulturna, na široko odpre vrata za mladino, da nadaljuje od starejših začeto delo.

Za združništvo smo že večkrat poudarili važnost dela mladine v združnih vrstah, zlasti važnost sodelovanja starejše generacije, ki se počasi umika, z mladimi močmi.

Mladina mora poživiti delo naših združenj, da bo v njih vedno vladal duh mladostnega idealizma, navdušenja, duh požrtvovalnosti in krščanske ljubezni.

Če ne bo mladega naraščaja, so združenja obsojena na smrt. Tudi to smo že ugotovili.

II.

Naš pokojni voditelj je vedno hodil z mladino, oziroma tudi obratno: mladina je bila vedno z njim. Sam vedno mlad, z nageljnomo v gumbnici, ves vesel, je bil vedno med mladino, ki se je zgrinjala okrog njega.

Vedel je: našo mladino moramo ohraniti dobro, lepo in čisto, da bo nepokvarjena pripravljena tudi na žrtve. V njej moramo buditi ljubezen do pravega dela za narod in državo.

Zato je imela mladina v pokojnem voditelju svojega največjega zagovornika, prijatelja in najboljšega vodnika.

Vsi smo vedno čutili, da je dr. Korošec naš in mi njegov.

Vsak, kdor se je nanj obrnil, je prejel očetovsko prijateljski odgovor.

Izredni pozornosti našega voditelja do vseh, zlasti do mlajših, smo se vsi čudili.

Nikdar ni nikogar prezrl in kar zdelo se nam je, da je vedno posebej naročal, kadar ni utegnil sam odgovoriti, kakšen odgovor mora biti na pisma, ki jih je prejel.

Poznal je mladega človeka bolj kot vsakdo in zato je tudi dobro vedel, kaj nam je najbolj potrebno za današnjo dobo.

Kako smo vedno željno pričakovali njegovih izjav, vodilnih misli, ki so nam vedno klicale: »Mladina, pridi! Delo čaka, jaz ti bom vedno pomagal!«

III.

Še posebej je pokojni voditelj izkazoval pozornost in ljubezen do vsakega, za katerega je vedel, da dela in hoče delati v združništvu. Prav tu je vedno tudi poudarjal misel: »Mladina mora v naše združenja!«

Vedel je, da je mladi rod še neizkušen, pogosto preveč zanesenjaški in bi lahko zašel na kriva pota. Zato je opozarjal starejše generacije, da morajo uvajati mladino v združno delo, da bo dovolj delavcev.

Opozarjal pa je tudi mladino na sodelovanje s starejšim rodom, ki je že prehodil precejšen del življenjske poti in si nabral bogatih izkušenj. Zelo ga

je bolelo, če je kje opazil nesoglasja; njegovi avtoriteti pa se je vse uklonilo.

Sodelovanje starejšega roda z do-
raščajočo in dozorevajočo generacijo ni
morda nikjer drugod tako važno kot v
zadružnih organizacijah.

Posebno zato je to važno, ker ne
pojmujeemo zadružništva tako kot bi ga
nekateri radi utesnili, da je namreč le
trenutni izhod v sili, potem pa bo zopet
zavladal popolni gospodarski libera-
lizem ali pa kakšno drugo moderno
suženjstvo. Pokojni voditelj je vedno
poudarjal v vseh svojih izjavah, še v
zadnjem času, da za nas pomeni za-
družništvo tisto obliko gospo-
darskega življenja, ki bo or-
ganizirala zlasti proizvod-
njo na novih temeljih; tisto
obliko, ki bo odločilno sode-
lovala pri ureditvi vsega go-
spodarskega in družabnega
življenja v duhu krščanske
pravičnosti in ljubezni.

Danes živimo v hudih razmerah. Naš
voditelj bi nam bil še posebno potre-
ben. Toda od nas ni odšel brez zapu-
ščine. Zapustil nam je toliko bogastev
svojega velikega dela, da bomo z lah-
koto prebrodili vse težave, če se bomo
držali njegove poti.

Zadružna načela morajo vladati v
naših zadrugah v pristni obliki, v pra-
vem pomenu. Naš voditelj je zlasti za
to skrbel, da bi povsod vladal pravi za-
družni duh. Kako velika ljubezen do
zadružništva veje iz njegovih govorov,
ki jih je imel na zadružnih zborova-
njih, v Ljubljani ali pa v Belgradu!

Ali pa če vzamemo njegov zadnji
akt sam, v obrambo zadružništva!

Dobro se je zavedal, kako delajo
nasprotniki pravične družabne in go-

spodarske ureditve proti zadružništvu,
ki je največji sovražnik profitarske
kapitalistične miselnosti.

Za vsako reformo pa je predvsem
potrebno, da pri delu sodeluje tudi mla-
dina. Zato je bila največja želja našega
voditelja, da bi se zlasti mladi izobra-
ženci oprijeli zadružnega gibanja.

Če vedno poudarjamo potrebo po
družabnih in gospodarskih reformah,
moramo to tudi pripravljati; vsa nova
gibanja, ki nastajajo okrog nas, se v
prvi vrsti trudijo, da pridobe za svoje
cilje mladino, ki bo priborila njihovim
naukom veljavo.

Zadružništvo dela pri nas že nad pol
stoletja. Do sedaj ni bilo vedno pravega
razmerja v delu med staro in mlajšo
generacijo. Pogosto so starejši ljubo-
sumni na mladino, ker hoče v valu na-
vdušenja podreti takoj vse meje in
dostikrat brez zadostne priprave ustvar-
jati »nov svet«.

Pokojni voditelj je svaril mladino
pred nepremišljenim delom in navajal
vse in vsakega najprej na študij.
Le kdor je dobro pripravljen bo uspel.
Učil pa nas je tudi pravega sodelovanja
v naših organizacijah. Starejša genera-
cija naj ne zapira ljubosumno svojih
izkustev, temveč naj vklene v zadružno
delo mlade sile. Mladina pa mora s svo-
je strani prinesiti v naše zadruge pred-
vsem — mladost! Pri nas mora vla-
dati večna mladost, ki jo je naš vodi-
telj tako ljubil. Ta pa mora biti seveda
čista, idealna.

Zgled nam je dal vsem, starim in
mladim.

Bilo je v zadnjem tednu oktobra
preteklega leta. Pokojni voditelj je še
enkrat pred svojim odhodom pokazal

svojo veliko ljubezen do združništva. Vsem združnim delavcem in vsakemu, o katerem je vedel, da je zagovornik in prijatelj združništva, je poslal svoj pozdrav v obliki knjige »Ideološke osnove našeg zadrugarstva«, ki jo je spisal Gjorgje Davidović. Kakor da bi nas vse hotel opozoriti, kaj je najvažnejše: osnove, temelji! Ti morajo biti dobri, sicer zidamo na pesek.

Posebno kar nas je najmlajših, smo bili izredno veseli tega njegovega pozdrava. Še bolj pa nas je razveselila in navdušila ta izredna pozornost našega voditelja zlasti do vseh najmlajših, o katerih je vedel, da nam je združništvo življenjski program.

Napisati sem mu hotel kratko iskreno zahvalo, kakor običajno, kadar smo mu pisali. Vedeli smo vedno, da ne more brati dolgih pisem, ker ima preveč najnujnejših opravil; vedeli pa smo tudi, da je vesel naših pozdravov.

Toda to pot so mi besede kar same silile na papir in pisal mu nisem samo zahvale, temveč — svoj življenjski program. Tako je nastalo pismo, iz katerega naj bi bil naš voditelj bral hvaležnost mladine za vso ljubezen in zlasti za oporo, ki nam jo je vedno nudil pri našem delu.

Nekaj dni potem me je čakalo v uradu pismo z grbom in oznako kabineta predsednika senata. Odprem in strmim: predsednik se zahvaljuje za pismo in prosi, da vztrajam v združnem delu.

Prepričan sem, da nihče, kogar je naš pokojni voditelj vklenil v svoj krog, ne bo tega nikdar pozabil in mu bo vedno sledil v vsem življenju!

IV.

Združništvo je izgubilo svojega voditelja, ideologa in velikega zagovornika.

Naša naloga pa je sedaj, da zberemo vse sile in se oklenemo oporoke našega nesmrtnega voditelja ter naredimo vsi, stari in mladi, temeljit načrt, kako jo bomo izvrševali.

Njegovo oporoko si moramo vtisniti globoko v svoja srca; preiti mora tako v nas, da bomo vsi delali v njej in iz nje.

Najvažnejše pa ob zaključku še enkrat poudarjam:

Mladina v združne vrste, da bodo besede in misli našega voditelja postale stvarnost, da bomo izpopolnili našo združno organizacijo v srečo in blagor naše domovine.

Stari generaciji, ki je bila vedno priča delu našega voditelja, pa kličemo: Ne bojte se mladine, sprejmite jo z ljubeznijo in zaupanjem, da bo s svojo mladostjo poživila delo in mu dala znak takega življenja, ki z upom zre v bodočnost!

Dolžnost vseh delavcev po zadrugah pa je tudi, da pravčasno z ljubeznijo skrbe za naraščaj, ki bo njihovo delo nadaljeval in da uvajajo mlade ljudi v združno delo. Na ta način bodo združništvu zagotovili trdno pot navzgor.

† Anton Kralj

Ob zaključku lista je prišla vest, da je zadet od kapi umrl 10. t. m. zjutraj tajnik in prokurist Zadružne zveze gospod Anton Kralj. Čudno naključje usode je, da bo prav prva številka letošnjega »Narodnega gospodarja« poročala o smrti dveh ljudi, o borcu, ki je z visokih položajev vodil Zadružno zvezo, in o tihem in vztrajnem delavcu v notranjem življenju Zveze.

Anton Kralj se je rodil v Zagorici pri Dobropoljah dne 25. novembra leta 1878. Gimnazijo je študiral v Ljubljani, pravo pa je absolviral na dunajski univerzi. Mnogokrat je pripovedoval, kako je zrastel iz bornih razmer in s kakimi težavami se je moral boriti v svoji študijski dobi. Dr. Krek ga je poslal leta 1907. v Darmstadt na Nemško, da na tamkajšnji zadružni šoli študira zadružništvo in da se tamkaj pripravi za delo v Zadružni zvezi in v zadružni šoli. Dne 2. aprila 1908 je stopil v službo pri Zadružni zvezi in prevzel uredništvo našega lista. Z malimi izjemami je urejeval »Narodnega gospodarja« vse do konca leta 1938. Nešteto člankov je napisal in v neštetih navodilih učil in bodril svoje sodelavce po deželi. Tudi za to številko je že pripravil material in mi še včeraj obljubil, da bo danes, ki je postal dan njegove smrti, poslal svoj prispevek v tiskarno.

Polnih 32 let je poučeval na zadružni šoli. Vsa sedanja zadružna generacija je tako rekoč generacija njegovih učencev. Ni pa poučeval samo v šoli, učil je na neštetih predavanjih in tečajih, učil je z dopisi, učil je tudi z

nasveti in navodili, ki jih je dajal našim zadružnikom osebno v svoji pisarni. Stari možje iz vseh krajev Slovenije so ga poznali in se zatekali k njemu po navodila. Izvrstno je bil podkovan v pravnih zadevah, dobro je poznal davčno zakonodajo. Prav pred svojo smrtjo je pripravljaj obširnejši priročnik za poslovanje zadrug, v katerem bi podal praktično razlago novega zadružnega zakona, podal navodila za poslovanje zadrug in razlago davčnih predpisov, ki zadevajo naše zadruge.

Bil je sodelavec dr. Janeza Evangelista Kreka in zrastel iz njegovega gibanja. Mnogo je pripomogel v letih od 1916. do 1917., ko je grozil razkol v zadružništvu. Sovražil je površnost in lažno zadružništvo. Kjer koli je zaslutil, da se je ustanovila samo lažna zadruga ali kjer koli je videl, da se je v obliko zadruge skrtil posameznik, povsod je s pikro in ostro besedo pojav odstranil.

Bil je mož temeljitega in vestnega dela. Kar je napisal, je držalo, kar je rekel, je bilo pribito. S temeljitim študijem in z dolgoletno prakso si je pridobil bogato strokovno znanje.

Natančen je bil v vsakem oziru. Ljubil je lepo slovenščino. V dopisih, ki jih je podpisoval, ni trpel jezikovnih napak. Ob vsaki priliki je vzel v roke Breznikov »Pravopis« in s humorjem obrazložil napako, ki jo je zasledil.

Slovensko zadružništvo, zlasti še Zadružna zveza in njene članice bodo prav bridko občutile izgubo tega izurjenega zadružnega delavca.

Slava njegovemu spominu!

Zvezine objave

Dolžnosti zadrug v zvezi s skupščino

A. **Pred skupščino** morajo zadruge poslati Zvezi najmanj 8 dni prej vabila za skupščino z dnevnim redom. Večina zadrug objavlja vabila na skupščine v »Narodnem gospodarju«. Za te velja, da morajo zaradi priobčitve v listu poslati vabila z dnevnim redom, ali če na dnevnem redu ni ničesar izrednega, tako da pride v poštev dnevni red, ki je objavljen na platnicah »Narodnega gospodarja«, brez dnevnega reda, vabila vsaj do 8. v mesecu, če hočejo, da se skupščina vrši po 23. v mesecu. Vabil ni treba pošiljati dvakrat, vabilo za »Narodni gospodar« velja tudi za Zvezo. Vabilu se mora priložiti en izvod računskega zaključka za preteklo poslovno leto in prepis pismenega poročila upravnega in nadzornega odbora, ki ga morata ta dva organa predložiti združni skupščini.

B. **Po skupščini** morajo zadruge poslati:

1. Zvezi v 30 dneh celoten prepis zapisnika o skupščini in prepis vseh prilog, ki se dodajajo zapisniku (vabilo na skupščino, spisek na skupščini navzočih združnikov in eventualna pooblastila zastopnikov). Vsi prepisi morajo biti overjeni po dveh članih upravnega odbora s štampiljko zadruge.

2. Zvezi naj pošljejo zadruge za **finančno direkcijo** tudi prijavo za oprostitev oziroma za odmero družbenega davka z vsemi prilogami, ki so navedene v prijavi. Te priloge so: a) en izvod pravil; b) dva izvoda računskega zaključka za leto 1940. in en izvod za leto 1939.; c) prepis zapisnika o skup-

ščini, in sicer le v tistih točkah, ki se nanašajo na odobritev računskega zaključka in na sklep o uporabi poslovnega prebitka, oziroma o pokritju poslovne zgube; č) nadroben izkaz upravnih stroškov; d) posebno izjavo upravnega odbora, da je zadruga izpolnjevala vse pogoje za oprostitev družbenega davka. Na prijavi sami naj pod točko 4. navedejo, ali je bilo kaj potrošenega iz rezervnih fondov. Pod točko 5. na prijavi pa naj se navede, da zadruga nima uslužbencev, oziroma če jih ima, v kakšnem znesku in kdaj je bil uslužbenski davek plačan. Obrazca za prijavo in pod d) navedeno izjavo se dobijo pri Zvezi in naj jih zadruge pravočasno naroče. Zaradi poenostavljenja bo Zveza sama predložila vse te listine finančni direkciji.

Zadruge posebej opozarjamo, da je treba to prijavo vložiti v 15 dneh po skupščini, najkasneje pa v 5 mesecih po preteku poslovnega leta. V nasprotnem primeru se naloži zadrugi globa, ki znaša 15 odstotkov odmerjenega davka. Prijava in izjava ter vse priloge naj bodo podpisane po dveh članih upravnega odbora s štampiljko zadruge.

3. Zvezi naj pošljejo zadruge tudi v 30 dneh po skupščini celoten prepis zapisnika in prepis prilog, ki se dodajajo zapisniku (kakor je to navedeno pod 1.), da Zveza predloži zapisnik in vse priloge **registrskemu sodišču**. Če so nastale na skupščini take spremembe, da jih je treba vpisati v združni register, je treba priložiti tudi predlog za vpis; vse listine morajo v tem primeru biti overjene po vseh članih upravnega odbora. Če pa takih sprememb na skupščini ni

bilo, naj bodo prepisi overjeni običajno (dva člana upravnega odbora in štampljka zadruga).

Za vse tri ustanove, za Zvezo, za finančno direkcijo in za sodišče, naj zadruga listine zlože skupaj ter navedejo, za katero ustanovo so mišljene posamezne listine.

Dnevni red na skupščini

Ponovno opozarjamo zadruga, da je dnevni red skupščine predpisan v toliko, da mora vsebovati vse točke, ki jih predpisuje zakon o gospodarskih združenjih. V § 50., odst. 1. in 5. je rečeno, da mora biti v šestih mesecih po končanem poslovnem letu redna skupščina, ki odloča 1. o letnih sklepnih računih, 2. o uporabi poslovnega prebitka oziroma o nadopolnitvi poslovne zgube, 3. o razrešnici za člane upravnega in nadzornega odbora, 4. o izvolitvi članov upravnega, 5. o izvolitvi članov nadzornega odbora, 6. o predlogih in pritožbah združnikov zoper poslovanje članov upravnega in nadzornega odbora (ev. zoper likvidatorje), dalje predpisuje § 58., odst. 6., da morata biti skupščini predloženi pismeni poročila upravnega in nadzornega odbora in sicer ločeno. § 59., odst. 2. določa, da sklepa skupščina posebej o odobritvi sklepnih računov, posebej o razdelitvi poslovnega prebitka ali nadopolnitvi poslovne zgube in posebej o razrešnici članom upravnega in nadzornega odbora. Poleg teh točk odloča skupščina tudi o skupni vsoti, do katere se sme zadruga zadolžiti, o skupni vsoti hranilnih vlog, ki jih sme zadruga sprejeti, kakor tudi o najvišjem znesku posojila ali kredita, ki ga sme kreditna zadruga dati posameznemu združniku. O zadnjih treh

točkah ni treba, da bi sklepala skupščina vsako leto. Velja pač, da se enkratni sklep sam po sebi podaljša za prihodnje leto, če se ne bi v prejšnjih letih o tem sklepalo.

Da bi prihranili nepotrebno pisarjenje, je ta običajni dnevni red priobčen na platnicah »Narodnega gospodarja«, tako da zadrugi, ki hoče na skupščini sklepati o vseh teh točkah, sploh ni treba dnevnega reda v vabilu, ki ga pošlje za objavo v »Narodnem gospodarju«, navajati. Jasno pa je, da se mora vabilo s celotnim dnevnim redom objaviti v poslovalnici zadruga in, če pravila tako določajo, še na drug način.

Če pa želi zadruga, da se obravnava na skupščini predmeti, ki niso navedeni, oziroma, ki niso navedeni na platnicah našega lista, kakor na primer branje revizorjevega poročila, nastavitve uslužbencev, sprejetje poslovni-ka ali sicer o kaki stvari, naj pa pošlje celoten dnevni red z vsemi točkami, ki pridejo na skupščini v razpravljanje. Pri tem opozarjamo glede točke: branje revizorjevega poročila na § 98., odst. 4., ki pravi, da prebere revizijsko poročilo eden izmed overovateljev zapisnika in da se mora o tej točki razpravljati, preden se glasuje o odobritvi letnih sklepnih računov, preden se podeli razrešnica in preden se volijo člani upravnega odbora, tako da je torej vrstni red te točke določen.

V vabilih na skupščine, ki jih pošiljate Zvezi, označite ali naj se vabilo objavi v „Narodnem gospodarju“

Nujno prosimo vse zadruga, da zaradi lažjega in hitrejšega poslovanja izrecno navedejo v vabilih na skupščine, ki jih pošiljajo Zvezi, ali je vabilo

namenjeno za objavo v »Narodnem gospodarju« ali ne. Vabilo naj bo vedno pravilno podpisano po dveh članih upravnega odbora pod štampiljko zadruge. Velja pa vabilo za »Narodni gospodar« tudi za Zvezo in ni treba pošiljati dvojnih vabil.

Sklepčnost skupščine

Skupščina odloča pravomočno v smislu § 33., odst. 1., z. o. g. z., če je navzoča na njej vsaj polovica vseh združnikov. Za slučaj, da ne pride na skupščino vsaj polovica združnikov, kar je pri nas žalibog običajno, bo lahko čez pol ure druga skupščina, ki sklepa z nadpolovično večino glasov ne glede na število navzočih združnikov. Večina pravil pri naših članicah ima to določbo, le v nekaterih pravilih je ostala pomotoma določba, da bo v slučaju nesklepčnosti druga skupščina čez osem dni. Če seveda določajo pravila tako, potem druga skupščina ne more biti prej kot čez 8 dni. Treba pa je v vsakem primeru že v vabilu na prvo skupščino navesti, da se vrši v primeru nesklepčnosti druga skupščina čez pol ure ali čez 8 dni (v tem primeru morata biti navedena tudi dan in ura) na istem kraju in z istim dnevnim redom, ki sklepa z nadpolovično večino glasov ne glede na število navzočih združnikov.

Glede posebno važnih predmetov, ki jih zakon posebej našteva, se v primeru nesklepčnosti v nobenem primeru ne more vršiti druga skupščina prej kot čez 15 dni. Ti predmeti so naštetih v § 33., odst. 4. z. o. g. z., in sicer: 1. sprememba pravil, 2. menjava članov upravnega in nadzornega odbora, 3. prestanek zadruge, 4. spojitev zadruge. Pri točki 2. ni mišljena menjava v navad-

nem pomenu besede, temveč le tisti primer, ko skupščina odstavi posamezne člane upravnega odbora ali tudi ves upravni odbor ali pa posamezne člane nadzornega odbora ali ves nadzorni odbor. Menjava v tem smislu bo prišla seveda zelo redko v poštev. Tudi v tem primeru je treba že v vabilu na prvo skupščino navesti, da se vrši v primeru nesklepčnosti druga skupščina čez 15 dni, in sicer dan in uro, na istem kraju in z istim dnevnim redom, ki sklepa z nadpolovično večino glasov ne glede na število navzočih združnikov.

Ker se vrši običajno v slučaju nesklepčnosti prve skupščine druga skupščina čez pol ure, je v »Narodnem gospodarju« na platnicah to navedeno in ni treba v vabilu zaradi objave v »Narodnem gospodarju« tega navajati. Velja pa prav tako kot glede dnevnega reda, da je treba to navesti v vabilu v poslovalnici zadruge, kakor tudi v vabilu za »Narodni gospodar«, če rok za drugo skupščino ne bi bil pol ure.

Oskrbite si pravilne štampiljke!

Opozarjamo vse zadruge, ki tega še niso storile, da nemudoma spravijo svoje štampiljke v sklad s pravilno novo firmo zadruge. Štampiljka je ime zadruge in mora biti do pike ista kakor firma po pravilih. Lahko naročite štampiljko tudi pri Zdrušni zvezi, sporočiti morate le točno firmo.

Rentni davek in prispevek v narodno-obrambni sklad

Vsem kreditnim zdruham sporočamo, da ni nastopila glede rentnega davka in glede prispevka v narodno-obrambni sklad v zadnjem letu nikaka sprememba ter da znaša rentni davek

pri vseh tistih zadrugah, ki so oproščene družbenega davka, 3%, prispevek v narodno-obrambni sklad pa $\frac{1}{3}$ rentnega davka. Retni davek, kakor tudi prispevek v narodno-obrambni sklad mora vsaka zadruga plačati pristojni davčni upravi vsaj do 15. februarja.

Novi krediti pri posojilnicah

Važno za posojilnice je postalo vprašanje novih kreditov. Za nove kredite se obračajo na posojilnice zlasti občine, bodisi za svoje prehranjevalne odbore, bodisi za elektrifikacijo, bodisi naposled za zidanje šol in slično. Ker je v današnjih časih pomanjkanja blaga, težav s prehrano, pomanjkanja petroleja in drugih predmetov, organizacija prehrane res važna, smatrajo nekatere posojilnice, da je treba takim zahtevam občin brez nadaljnjega ugoditi. Ker so pa s takim krediti združene precejšnje nevarnosti in je pri njih zlasti paziti tudi na pravilno ureditev po določilih zakona, smatra Zveza kot revizijska oblast za svojo dolžnost, da opozori zadruge na sledeče:

1. Posojila občinam.

Občina ne more dobiti pri posojilnici kredita, ker ji nadzorna oblast v nobenem primeru ne dovoli, da bi občina postala član zadruge z neomejenim jamstvom. Tega dovoljenja nadzorna oblast ne more dati zaradi tega, ker bi občina potem enako, kot drugi združniki jamčila po predpisih zakona o gospodarskih zadrugah za vse obveznosti posojilnice z vsem svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo. Ker torej ne more biti dovoljeno posojilo občini, tudi ne more biti dovoljeno kakršnim koli njenim organom, pa naj bo to pre-

hranjevalni odbor, odbor za elektrifikacijo, šolski odbor itd.

Posojilnice pravijo, da je vendar potrebno, da občina za svoje potrebe dobi posojilo po ugodnih obrestih pri domači posojilnici, katera pri tem pridobi še na ugledu in zaupanju. Občinska posojila so navadno dolgoročna in dolgoročnih posojil posojilnice ne morejo dovoljevati, ker tudi nimajo dolgoročnih hranilnih vlog, kakor jih imajo regulativne hranilnice v pupilnih vlogah, v naložbah fondov in slično. Če pa gre za kratkoročne kredite občinam, potem se posojilo more dati le kot posojilo enemu izmed članov zadruge, občina pa pristopi k tej posojilni pogodbi kot porok in plačnik, seveda le na podlagi pismenega dovoljenja nadzorne oblasti. Občina mora tako dovoljenje posojilnici predložiti. Navadno se dogaja, da v takem primeru postane član posojilnice in najame posojilo župan ali kak drug član občinske uprave, občina pa za to posojilo jamči kot porok in plačnik.

2. Sklep skupščine po čl. 29 zozg.

Novi zakon o gospodarskih zadrugah ima v § 29. posebno določbo glede posojilnic, na katero posojilnice še niso vajene, ki pa je zelo važna. Odstavek 1. tega paragrafa v točki 4. predpisuje, da mora biti na skupščini posojilnice določen tudi najvišji znesek posojila ali kredita, ki ga sme kreditna zadruga dati posameznemu združniku. Posojilnice morajo v bodoče to določbo strogo izvajati pri vseh posojilih, torej tudi pri posojilih, ki bi šla po poti, začrtani pod 1. zgoraj za potrebe prehrane, elektrifikacije ali zidanja pri občini. Upravni odbor, ki bi brez upoštevanja ravno na-

vedene določbe § 29., t. 4. dovolil posojilo članu v višjem znesku, kot je določila skupščina, je predvsem odgovoren za vso škodo, ki bi posojilnici mogla nastati iz takega posojila. To je jasno iz določb občnega državlanskega zakonika o škodi in odškodnini. Poleg tega je pa tak upravni odbor zakrivil še posebno kaznivo dejanje iz § 111. zakona o gospodarskih zadrugah. Po tem paragrafu se kaznuje z zaporom do meseca dni ali v dinarjih do 3000 din kdor kot član upravnega ali nadzornega odbora ali kot likvidator naklepoma stori, da se s prekršitvijo zakona, pravil ali skupščinskega sklepa opravi kakršno koli izplačilo zadružnikom...«

Določila, kakor ga ima § 29. zakona o gospodarskih zadrugah doslej v poslovanju naših posojilnic nismo bili vajeni. Sedaj je zakon dal tak predpis in treba ga je izvrševati. Moramo pa priznati, da je tudi čisto dobro in v korist zdravega kreditnega poslovanja, ako skupščina upravnemu odboru postavi mejo, do katere sme upravni odbor dovoliti posojilo posameznemu zadružniku.

3. Uredba o zaščiti denarnih zavodov.

Za posojilnice, ki so dobile odlaganje plačil, ki so torej pod zaščito, pa so glede novih kreditov važne tudi določbe uredbe o zaščiti denarnih zavodov in njihovih upnikov z dne 23. XI. 1954. Določila uredbe veljajo za posojilnice vse dotlej, dokler se nahajajo pod zaščito. Zlasti dve določbi sta važni za posojilnice:

a) denar, ki ga posojilnica dobi iz starih terjatev ali iz starih naložb, mora posojilnica po čl. 20. na podlagi raz-

poreda razdeliti med vlagatelje ali ga jim staviti na razpolago, kot vsak čas razpoložljivo novo vlogo. Če je n. pr. posojilnica od svoje stare naložbe pri Zvezi dobila osvobodeno večjo vsoto, tedaj s to vsoto ne more razpolagati za nove kredite, temveč ta vsota mora biti razdeljena med vlagatelje na podlagi razporeda;

b) denar, ki ga ima posojilnica iz novih vlog, mora posojilnica uporabljati po predpisih čl. 21. in 22. uredbe o zaščiti denarnih zavodov. Čl. 21. navaja, da se denar iz novih vlog more porabiti za zapise Narodne banke, za državne kratkoročne bone, za državne papirje in naposled za kredite, toda le kratkoročne, popolnoma varne menične kredite. To je torej predpis, ki veže vse zadruge pod zaščito in teh je še zelo veliko. Uredba omenja trimesečne popolnoma varne in ob roku plačljive menice. Seveda se pa menični krediti podaljšujejo in tako je mogoče tukaj ozke meje zakona nekoliko razširiti s tem, da se trimesečni menični kredit parkrat podaljša in pridemo na ta način do letnih kreditov.

Potrebno je, da pri dovoljevanju kreditov posojilnice s temi predpisi računajo in jih upoštevajo. Bolje je, da smo modri poprej, kakor pa, da bi čakali, da nas izmodri šele škoda. Danes je položaj posojilnic tak, da ne smejo utrpeti nobene škode, ker nimajo na razpolago prav nobenih sredstev, da bi to škodo pokrile.

Kreditiranje pri blagovnih zadrugah

je v današnjih razmerah izredno živahnega poslovanja blagovnih zadrug zelo važno vprašanje. Blagovne zadruge mislijo, da morajo omogočiti članom

nakup življenjskih in gospodarskih potrebščin tudi na ta način, da jim jih prodajajo na kredit. Zveza ima kot revizijska oblast dolžnost, da blagovne zadruge svari pred prodajo na kredit. Stoletnih izkušenj je bilo treba, da so ročdelski pionirji za blagovno združništvo postaviti načelo prodaje le proti gotovini. To je ena tako osnovnih zahtev blagovnega združništva, da bo vsaka zadruga gotovo trpela škodo, ako se bo proti tej zahtevi pregrešila. Blagovna zadruga s kreditiranjem sama sebe spravlja v dvojno nevarnost:

a) da ji iz takega kreditiranja nastanejo sumljive terjatve, ki jih bo treba prej ali slej odpisati;

b) da ji v takih terjativah zamrznejo večji zneski obratnega kapitala, tako da je zaradi pomanjkanja obratnih sredstev poslovanje zelo otežkočeno, ako ne celo onemogočeno. To je danes tem važnejše, ker blagovne zadruge same morejo dobiti blago le proti takojšnjemu plačilu v gotovini. Često pa zahteva veletrgovec ali tovarna celo plačilo v naprej.

Sicer so možne tudi izjeme od načela prodaje proti gotovini. Toda takih izjem, čim manj jih je, tem bolje. In če že so, so to pač le primeri, kjer je plačilo popolnoma sigurno in kjer je rok plačila 14 dni ali največ mesec, to so odjemalci na knjižice z mesečnimi prejemki.

Zadružni tečaji

Zadružna zveza bo tudi letos priredila 3 dnevne zadružno-knjigovodske tečaje v Ljubljani, Celju in Murski Soboti. Tečaji bodo namenjeni predvsem blagovnim zadrugam zaradi vpe-

ljave čim enotnejšega knjigovodstva z ameriškimi journalom in računom poslovanja. Tretji dan tečaja se bodo obravnavale tudi pravne zadeve. Ta dan bo prišel v poštev tudi za funkcionarje drugih vrst zadrug. Po uspehih, ki so jih dosegli te vrste tečaji v lanskem letu, smo prepričani, da bo tudi letos udeležba taka, kakor jo ti tečaji zaslužijo.

Tiskovine za zadruge iz mariborskega okoliša

Zadruge iz mariborskega okoliša prosimo, da naročajo poslovne knjige in tiskovine pri Zvezi v Ljubljani. Le če pridejo knjige in tiskovine iskat osebno, jih lahko dobe tudi pri našem oddelku v Mariboru.

Opozarjamo na predavanje „Živinoreja in mlekarstvo v Švici“!

Predavanje pojasnjuje 70 lepih skioptičnih slik, ki predstavljajo tipične švicarske pokrajine (4 slike), kmečke ljudi in domove (15 slik), živino, pašnike in hleve (14 slik), sirarstvo v dolinskih sirarnah in planinah (14 slik), maslarstvo (8 slik), preskrbo mest z mlekom (11 slik) in raznoterosti (6 slik).

Predavanje je priporočljivo posebno za kraje z razvito živinorejo. Na željo prirediteljev se posamezna poglavja razširijo ali skrajšajo.

Organizacije, ki bi želele prirediti to predavanje, naj se obrnejo na Zvezo mlekarских zadrug v Ljubljani, Tyrševa cesta 38.

Občni zbor Keramične zadruge z o. j. v Ljubljani, Tesarska 5, bo 23. januarja 1941 ob 10 dopoldne v pisarni. Dnevni red: Potrditev likvidacijske bilance.

pravil v § 8 (delež naj znaša 100 din). 12. Slučajnosti. — V slučaju nesklepčnosti se vrši druga skupščina čez 15 dni, t. j. 20. februarja 1941 ob pol 9 zvečer v istih prostorih, ki sklepa ne glede na število navzočih združnikov.

Občni zbor Nabavne in prodajne zadruge z o. j. na Bohinjski Beli, bo 9. februarja 1941 ob 8 zjutraj v župnišču. Dnevni red: 1. Citanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Sklepanje o računskem zaključku za leto 1940. 4. Volitev načelstva in nadzorstva. 5. Razni predlogi in nasveti. 6. Sklepanje o likvidaciji. Izredni občni zbor bo pol ure kasneje z istim dnevnim redom in sklepa pravomočno. Izredni občni zbor glede likvidacije pa bo 2. marca 1941 ob 10 dopoldne v župnišču.

I. redna skupščina Kmetijske nabavne in prodajne zadruge z o. j. v Bukovici pri Ptuj bo 16. februarja 1941 ob 8 zjutraj v šoli pri Sv. Marku pri Ptuj. Dnevni red: 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Sklepanje o letnih sklepnih računih in o podeljevanju razrešnice upravnemu in nadzornemu odboru. 3. Določitev skupne vsote, do katere se sme zadruga zadolžiti. 4. Sklepanje o pristopu k Gospodarski zvezi. 5. Sklepanje o pomnožitvi članov upravnega in nadzornega odbora do druge redne skupščine. 6. Izvolitev in zamenjava enega člana upravnega odbora. 7. Predlogi in morebitne pritožbe članov. 8. Dogovor o poslovanju zadruge v tekočem poslovnem letu. 9. Slučajnosti.

Občni zbor Nabavljalne in prodajne zadruge v Gornjih Petrovcih, z. z. o. j., bo dne 23. februarja 1941 ob 14 v prostorih zadruge. — Dnevni red: 1. Poročilo upravnega odbora. 2. Poročilo nadzornega odbora. 3. Citanje revizijskega poročila. 4. Odobritev sklepnih računov za l. 1940. 4. Sklepanje o uporabi poslovnega prebitka. 6. Predlogi in pritožbe združnikov. 7. Sklepanje o razrešnici upravnemu in nadzornemu odboru. 8. Volitev upravnega odbora in namestnikov. 9. Volitev nadzornega odbora in namestnikov. 10. Določitev skupne vsote: a) do katere se sme zadruga zadolžiti; b) najvišjega zneska posojil ali kredita, ki ga sme zadruga dati posameznemu združniku.

Redna letna skupščina Mlekarske in prodajne zadruge z o. j. v Hotavljah bo 14. februarja 1941 ob 2 popoldne v Društvenem domu na Trati. Dnevni red: 1. Citanje zapisnika zadnje skupščine. 2. Poročilo upravnega in nadzornega odbora. 3. Predlogi in pritožbe članov. 4. Odobritev računskega zaključka za leto 1940. 5. Volitev dveh članov upravnega odbora in enega člana nadzornega odbora. 6. Sprememba pravil v § 41. 7. Slučajnosti. — V primeru nesklepčnosti se vrši druga skupščina na istem kraju in z istim dnevnim redom čez 15 dni, to je 28. februarja ob 2 popoldne, ki sklepa ob vsakem številu navzočih članov.

Redna letna skupščina Hranilnice in posojilnice na Ježici, z. z. n. j., bo 30. januarja 1941

ob 5 popoldne v poslovnih prostorih. Dnevni red: 1. Poročilo upravnega odbora. 2. Poročilo nadzornega odbora. 3. Branje revizorjevega poročila in rešitve revizijske zveze. 4. Odobritev sklepnega računa za poslovno leto 1940. 5. Sklepanje o uporabi poslovnega prebitka. 6. Predlogi in pritožbe združnikov. 7. Sklepanje o razrešnici upravnemu in nadzornemu odboru. 8. Volitev upravnega odbora. 9. Volitev nadzornega odbora.

Redna glavna skupščina Gospodarske zveze v Ljubljani, z. z. o. j., bo v ponedeljek 27. januarja 1941 ob pol 9 zjutraj v beli dvorani hotela »Union« v Ljubljani. Dnevni red: 1. Poročilo upravnega odbora. 2. Poročilo nadzornega odbora. 3. Citanje revizijskega poročila. 4. Odobritev sklepnega računa za poslovno leto 1940. 5. Sklepanje o uporabi poslovnega prebitka. 6. Predlogi in pritožbe združnikov. 7. Sklepanje o razrešnici upravnemu in nadzornemu odboru. 9. Volitev upravnega odbora in namestnikov. 9. Volitev nadzornega odbora in namestnikov. 10. Sprememba pravil v §§ 2., 3. in 8. 11. Določitev skupne vsote, do katere se sme zadruga zadolžiti in določitev vsote, do katere sme zadruga kreditirati. 12. Podelitev pravice sopolpisovanja uslužbencem zadruge. 15. Slučajnosti. — Namerava spremembe pravil v omenjenih paragrafih je združnikom na vpogled v poslovalnici zadruge od 20. do 26. januarja 1941. — Ako glavna skupščina ne bi bila sklepčna, bo druga skupščina 16. februarja 1941 z istim dnevnim redom ob isti uri na istem mestu, ne glede na število navzočih članov.

Redna skupščina Kmetijske zadruge v Moravčah, r. z. z. o. z., bo v nedeljo 26. jan. 1941 ob pol 8 zj. v kaplanijski dvorani. Dnevni red: 1. Citanje zapisnika. 2. Poročilo upravnega odbora. 3. Poročilo nadzornega odbora. 4. Potrditev sklepnega računa. 5. Sklepanje o porabi čistega dobička. 6. Predlogi in pritožbe združnikov. 7. Sklepanje o razrešnici upravi in nadzornemu odboru. 8. Sprememba pravil § 2. — Vnovčevati živino in živinskih proizvodov. 9. Nadomestna volitev eventualno upravnega in nadzornega odbora. 10. Slučajnosti.

Redna skupščina Električne strojne zadruge z o. j. v Pirničah, bo 26. januarja 1941 ob 14 uri v šoli v Zg. Pirničah. Dnevni red: 1. Citanje zapisnika zadnje skupščine. 2. Poročilo upravnega odbora. 3. Poročilo nadzornega odbora. 4. Predlogi in pritožbe združnikov. 5. Odobritev sklepnega računa. 6. Sklepanje o podelitvi razrešnice upravnemu in nadzornemu odboru. 7. Volitev ene tretjine članov upravnega odbora. 8. Volitev ene tretjine članov nadzornega odbora. 9. Sprememba poslovnega pravilnika.

Redna letna skupščina Hranilnice in posojilnice v Selcih, z. z. n. j., bo 9. februarja 1941 ob 15 v posojilničnem prostoru. Dnevni red: 1. Citanje zapisnika zadnje skupščine. 2. Poročilo upravnega odbora. 3. Poročilo nadzornega odbora. 4. Revizijsko poročilo. 5. Odobritev sklepnega računa za leto 1940. 6. Sklepanje o

uporabi poslovnega prebitka. 7. Predlogi in pritožbe zadrušnikov. 8. Sklepanje o razrešnici upravnemu in nadzornemu odboru. 9. Volitev upravnega odbora in namestnikov. 10. Volitev nadzornega odbora in namestnikov. 11. Določitev skupne vsote: a) do katere se sme zadruga zadolžiti, b) hranilnih vlog, ki jih sme zadruga sprejeti; c) najvišjega zneska posojila, ki ga sme dati posameznemu članu; d) najvišjega zneska podpor, ki jih sme izdati v dobrodelne namene. 12. Slučajnosti.

Redni občni zbor Pašniške zadruge v Skakovcih, z. z. o. j., bo 23. februarja 1941 ob 1 popoldne v uradnih prostorih. — Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Čitanje zapisnika zadnje seje načelstva in nadzorstva. 3. Čitanje revizijskega poročila. 4. Poročilo nadzorstva za obračun l. 1940. 5. Predlogi in pritožbe. 6. Predložitev obračuna za leto 1940. in podelitev razrešnice. 7. Volitev upravnega in nadzornega odbora ter namestnikov. 8. Slučajnosti.

Redna skupščina Kmetijske blagovne zadruge z o. j. v Slovenjgradcu bo 9. februarja 1941 ob pol 10 dopoldne v Gollovi dvorani v Slovenjgradcu. Dnevni red: 1. Poročilo upravnega odbora. 2. Poročilo nadzornega odbora. 3. Branje revizorjevega poročila in rešitve revizijske zveze. 4. Odobritev sklepnega računa za poslovno leto 1940. 5. Sklepanje o uporabi poslovnega prebitka, oziroma o pokritju poslovne izgube. 6. Predlogi in pritožbe zadrušnikov. 7. Sklepanje o razrešnici upravnemu in nadzornemu odboru. 8. Volitev upravnega odbora in namestnikov. 9. Volitev nadzornega odbora in namestnikov. 10. Prememba pravil v § 2. zadrušnih pravil. 11. Določitev skupne vsote, da katere se sme zadruga zadolžiti. 12. Razgovori zadrušnikov. — V primeru nesklepnosti se vrši druga skupščina na istem kraju in z istim dnevnim redom, ki sklepa ne glede na število navzočih zadrušnikov čez 15 dni, to je 23. februarja 1941 ob pol 10 dopoldne.

Redna letna skupščina Sirarske zadruge v Stari Fužini v Bohinju, z o. j., bo 9. februarja 1941 ob 15. uri v prostorih sirarne. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika zadnje skupščine. 2. Poročilo upravnega odbora. 3. Poročilo nadzornega odbora. 4. Odobritev sklepnega računa za leto 1940. 5. Sklep o razrešnici upravnega in nadzornega odbora. 6. Volitve upravnega in nadzornega odbora in namestnikov. 7. Pritožbe in nasveti članov. 8. Ureditev vožnje mleka izpod Studora k Fužini. 9. Slučajnosti.

Redna skupščina Strojne zadruge z o. j. za Staro Loko in okolico bo 9. februarja 1941 ob 3 popoldne v kaplaniji. Dnevni red: 1. Čitanje

zapisnika zadnje skupščine. 2. Poročilo upravnega odbora. 3. Poročilo nadzornega odbora. 4. Čitanje revizijskega poročila. 5. Odobritev sklep. računa. 6. Sklepanje o uporabi poslovnega prebitka, oz. o pokritju zgube. 7. Predlogi in pritožbe zadrušnikov. 8. sklepanje o razrešnici upravnemu in nadzornemu odboru. 9. Volitev upravnega odbora in namestnikov. 10. Volitev nadzornega odbora in namestnikov. 11. Določitev skupne vsote, do katere se sme zadruga zadolžiti. 12. Slučajnosti.

Redna letna skupščina Živinorejske selekcijske zadruge na Vrhniki, r. z. z. o. z., bo na Svečnico 2. februarja 1941 ob 9 dopoldne v Rokodelskem domu na Vrhniki. — Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika zadnje skupščine. 2. Poročila: a) uprave, b) nadzir. molže mleka, c) nadzorstva. 3. Predlogi in pritožbe članov. 4. Odobritev sklepnega računa za l. 1940. 5. Razstava. 6. Volitev: a) uprave, b) nadzorstva, c) delegatov za zvezno skupščino, d) selekcijskega odbora. 7. Slučajnosti.

Občni zbor Živinorejske selekcijske zadruge z o. j. v Velikih Laščah bo 9. februarja 1941 ob pol 8. v dvorani Zadrúžnega doma. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika zadnjega obč. zbora. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Odobritev računkega zaključka za leto 1940. 4. Predlogi in pritožbe članov. 5. Volitev načelstva. 6. Volitev nadzorstva. 7. Poročilo rodovniškega in okrajnega kmetijskega referenta g. inž. Sadržarja. 8. Slučajnosti.

Redna skupščina Gospodarske, nabavne in prodajne zadruge z o. j. v Vuzenici bo v sredo 22. januarja 1941 ob 11 dopoldne v prostorih Zadrúžnega doma v Vuzenici. Dnevni red: 1. Otvoritev skupščine, imenovanje zapisnikarja in overovateljev. 2. Čitanje zapisnika zadnje skupščine. 3. Poročilo zadnje revizije. 4. Poročilo upravnega odbora. 5. Poročilo nadzornega odbora. 6. Odobritev računkega zaključka za leto 1940. 7. Sklepanje o uporabi poslovnega prebitka oziroma o pokritju poslovne izgube. 8. Sklepanje o razrešnici članom upravnega in nadzornega odbora. 9. Sprememba pravil (upostavitev, da se sme zadruga pečati z nakupovanjem in prodajo lesa in sadja svojih članov). 10. Predlogi in pritožbe zadrušnikov. 11. Volitev upravnega odbora in namestnikov. 12. Volitev nadzornega odbora in namestnikov. 13. Slučajnosti. — Ako bi ta skupščina ob navedenem času ne bila sklepčna, bo 15 dni kasneje na istem mestu in pri istem dnevnem redu druga skupščina, ki veljavno sklepa ne glede na število navzočih članov. — Takoj po skupščini bo filmsko predavanje o kulturi krompirja od sajenja do vkletenja.

Člani Zadrúžne zveze dobivajo list brezplačno • Cena listu za naročnike 25 din na leto. • Rokopisi naj se pošiljajo na naslov uredništvo „Narodnega gospodarja“ v Ljubljani, Zadrúžna zveza. Rokopisi se ne vračajo • Izdajatelj Zadrúžna zveza v Ljubljani • Odgovorni urednik dr. E. Čeferin v Ljubljani • Za Zadrúžno tiskarno M. Blejec v Ljubljani.